

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

SEZAI KARAKOÇ ŞİİRİNDE UMUT
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Güven PEHLİVAN

Danışman
Doç. Dr. Oğuz ÖCAL

Haziran - 2018

Kırıkkale

KABUL-ONAY

Oğuz ÖCAL danışmanlığında Güven PEHLİVAN tarafından hazırlanan “SEZAI KARAKOÇ’UN ŞİİRLERİNDE UMUT” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

.../.../2018

(İmza)

[Unvanı, Adı ve Soyadı] (Başkan)

.....

(İmza)

[Unvanı, Adı ve Soyadı]

.....

(İmza)

[Unvanı, Adı ve Soyadı]

.....

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../2018

Enstitü Müdürü

KİŞİSEL KABUL

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “SEZAI KARAKOÇ ŐİRİNDE UMUT” adlı çalışmam, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı dűşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve faydalandığım eserlerin kaynakçada gűsterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak faydalanılmış olduğunu beyan ederim.

Tarih:

Adı Soyadı: Gűven PEHLİVAN

İmza

ÖN SÖZ

Sezai Karakoç, Cumhuriyet Dönemi Türk şiir geleneğinin yaşayan en önemli şairlerindendir. İkinci Yeni şairleriyle aynı dönemde eser vermiş, aynı şekil özelliklerini kullanmıştır. Ancak söyleyişteki bu birliktelik içerikte görülmez. İkinci Yeni Şairlerinin karamsar ruh hâline Karakoç'ta rastlanmaz. Karakoç umudun şiirini yazar. Çalışmamızda bu umudun Karakoç şiirlerinde nasıl ifade edildiğini inceledik.

Karakoç'ta umut, bazen muştı, bazen diriliş olarak karşımıza çıkar. Bu çalışma ile amacımız, şiirleri temel olarak, şairin tüm yaşamına yön veren “diriliş” umudunun yapı taşlarını inceleme gayretinden ibarettir.

Çalışmamız iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde hayat hikâyesi ve edebî kişiliği üzerinde duruldu. Hayat hikâyesinin izlerini şiirlerinde aradık. Böyle olunca oldukça hacimli bir hayat hikâyesi ortaya çıktı.

İkinci bölümde ise şiirlerinden hareketle; önce genel olarak umut, sonrasında ise umut edilen medeniyetin temel kavramları incelendi. İncelememize ışık tutacak düzyazılarına da yer verildi.

Yıllardır değişmeyen duruşuyla, düşünce adamlığıyla ve şiiriyle kendisinden sıkça söz ettiren Sezai Karakoç'un düşünce ve duygu dünyasına bu çalışmayla yolculuk yapmama fırsat veren hocam Doç. Dr. Oğuz Öcal'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Güven Pehlivan

Kırıkkale, 2018

ÖZET

Pehlivan, Güven, “Sezai Karakoç Şiirinde Umut”, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, 2018.

Çalışmamız Asr-ı Saadet Dönemi İslamı'nın bireyin ve toplumun hayatına yeniden hâkim olması umudunu taşıyan Sezai Karakoç'un, bu umudu şiirlerine nasıl yansıttığını, ortaya koymayı hedeflemektedir.

Bu bağlamda Karakoç'un hem fikir yazılarını hem de şiirlerini tetkik ettik. Ayrıca Yüce Diriliş Partisi'nin web sitesinde yer alan konuşmalardan, kendisi hakkında yayımlanmış kitap ve tezlerden de faydalandık.

Umut edilen medeniyetin şiirlere yansımaları üzerinde duruldu. Şiirler yorumlanırken, Karakoç'un, fikir yazılarında konuya paralel düşüncelerine yer verildi. Birinci bölümde hayat hikâyesi oluşturulurken şiirleri temel alındı. Oldukça zengin hayat tezahürlerine şiirlerinde rastlamak zor olmadı.

Çalışmamız sonunda bir asra yaklaşan bir ömrün, ilk gençlik yıllarından günümüze değin örnek yolculuğuna ve “cins adam”lığına tanıklık ettik. İslam ile insanın diriltilmesi şeklinde özetlenebilecek sonsuz umut, Karakoç'un tüm hayat hikâyesinin ve edebî eserlerinin özeti şeklinde karşımıza çıktı.

Nihayetinde söz ile davranışları aynı hedefe yönelmiş samimi bir Müslüman'ın “Diriliş”ine tanıklık ettik.

Anahtar Kelimeler: Sezai Karakoç, Diriliş, Umut, Gül, Medeniyet.

ABSTRACT

Pehlivan, Güven, “Hope in Sezai Karakoç Poems”, Master Thesis, Kırıkkale, 2018.

Our study aim to present the reflection of hope in poetry of Sezai Karakoç who has the hope of domination of Asri Islamic Felicity Era thoughts on individuals’ and society’s lives.

In this context we examine the Karakoç’s both prose and poems. We benefit from the speeches located in Supreme Resurrection Party website, also from boks and the thesis have been published about him.

It is focused on the reflection of the hoped-for civilization to poetry. While interpreting Karakoc’s poetry it is given his paralel thinking form his proses. Life story in the first chapter was based on poems. It was not difficult to come across in poetry manifestation of the very rich life.

At the end of our study, we have witnessed a century of a model life journey from teenage years to the present and “genus man”. Endless hope can be summarized as the resurrection of man by Islam has appeared in the form of a summary of Karakoç’s entire life story and his literary Works.

Ultimately, we have witnessed in “resurrection” ofa sincere Muslim words and attitudes toward the same goal.

Key Words: Sezai Karakoç, Resurrection, Hope, Civilization

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	I
TÜRKÇE ÖZET	II
İNGİLİZCE ÖZET (ABSTRACT)	III

BİRİNCİ BÖLÜM

SEZÂİ KARAKOÇ'UN HAYATI VE EDEBÎ KİŞİLİĞİ

1.1. Hayatı.....	1-9
1.1.1. Aile Çevresi ve Çocukluğu	1
1.1.2. Öğrenimi ve Gençlik Yılları	6
1.1.3. İş Hayatı	8
1.1.4. Siyasî Hayatı	9
1.2. Edebî Kişiliği.....	11-18
1.2.1. İlk Yönelim	11
1.2.2. Liseli Yıllar	12
1.2.3. Mülkiyeli Yıllar	12
1.2.4. İkinci Yeni ve Karakoç	13
1.2.5. İlk Yazılar ve Dergicilik	14
1.2.6. Düzyazıları.....	16

İKİNCİ BÖLÜM

SEZÂİ KARAKOÇ ŞİİRİNDE UMUT

2.1. Genel Olarak Umut.....	19
2.2. Umut Edilen Şair ve Şiir.....	30
2.3. Umut Edilen Şehir	36
2.4. Umut Edilen Kadın	42
2.5. Umut Edilen Nesil	45
2.6. Umut Edilen Siyasî Yaşam.....	52
SONUÇ	55
KAYNAKÇA.....	57

BİRİNCİ BÖLÜM

HAYATI VE EDEBÎ GÖRÜŞLERİ

1.1. Hayatı

1.1.1. Aile Çevresi ve Çocukluğu

Sezai Karakoç 22 Ocak 1933 tarihinde Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde doğmuştur.¹ Resmi tarihler ile annesi Emine Hanım'ın zihnindeki tarihler örtüşmez. Annesi güllerin açıldığı ay olan mayıs ayını işaret etmektedir. Halk arasında bu aya “gülan” denir.² Nüfus kayıtlarına ismi Ahmet Sezai olarak geçer.

İki üç yaşlarında Ergani'den Maden'e taşınırlar. 1937 yılında tekrar Ergani'ye dönerler. İlk hatıraları Maden'e aittir. Hatıralarında Maden'deki evleri ve ilk arkadaşlıklarından bahseder.³

Karakoç'un çocukluğuna ait hatıraları beslendiği temel kaynaklardandır. Hem şiirinde hem de diğer eserlerinde çocukluk yıllarına duyduğu özlem çok canlı olarak karşımıza çıkar.

Karakoç'un annesi Emine Hanım her yönüyle mümin bir Anadolu kadınıdır. Anne, ilk terbiyeci olarak, Allah'ı ve Peygamber'i Anadolu insanına has bir duyarlılıkla anlatacaktır küçük Sezai'ye. “Çocukluğumuz” adlı şiirinde bu terbiye ile karşılaşırız.

Annemin bana öğrettiği ilk kelime
Allah, şahdamarımdan yakın bana benim içimde
Annem bana gülü şöyle öğretti
Gül, O'nun, o sonsuz iyilik güneşinin teriydi
Annem gizli gizli ağlardı dilinde Yunus
Ağaçlar ağlardı, gök koyulaşır, güneş ve ay mahpus⁴

¹ Sezai Karakoç'un hayatı ile ilgili daha geniş bilgi için bkz. Turan Karataş, *Doğu'nun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2013.

² A.g.e, s.30.

³ A.g.e, s.34.

⁴A.g.e, s.97.

Anne, Emine Hanım, Meryem sembolü ile karşımıza çıkar. O, temizliğin ve saflığın en iyi göstergesidir. Anadolu'da meçhul bir Meryem'dir Emine Hanım. Annesinin ölümü üzerine yazdığı "Yoktur Gölgesi Türkiye'de" şiiri ile bu gerçeği dile getirir. Anne bazen billûrdan, bazen kardandır. Bazen de bir geyiktir. Ama her anne gibi çocuk kalbinin eşsiz sultanıdır anne.

İncedir billûrdandır yoktur gölgesi Türkiye'de
Bir meçhul Meryem mermerden değil ama kutlu
Gözlerine baksanız erirsiniz kar gibi
Elinizi sallasanız rüzgârından sallanır
Bir geyik olur sizi arar melül ve bakır
Görür gibi uyur konuşur gibi susar güler ağlar gibi⁵

Karakoç'un annesi Emine Hanım gibi babası Yasin Efendi de şairin kişiliğinin şekillenmesinde büyük pay sahibidir. Ticaretle uğraşan Yasin Efendi Diyarbakır'ın Ergani – Maden – Piran ilçelerinde ömrünü tamamlar. Yasin Efendi, Sezai'nin dünyaya açılan ilk kapısıdır. Uzun kış gecelerinde bölüm bölüm okunan cenkler aynı zamanda eğitim hayatının da başlangıcıdır.

Babamın uzun kış gecelerinde hazırladığı cenklerde
Binmiş gelirdi Ali bir kır ata
Ali ve at, gelip kurtarırdı bizi darağacından
Asya'da, Afrika'da, geçmişte ve gelecekte
Biz o atın tozuna kapanır ağlardık
Güneş kaçardı, ay düşerdi, yıldızlar büyürdü
...
Babam lambanın ışığında okurdu
Kaleler kuşatırdık, bir mümin ölse ağlardık
Fetihlerde bayram yapardık
İslam bir sevinçti kaplardı içimizi⁶

⁵ A.g.e, s.83

⁶ A.g.e, s.97-98

Anne baba ile kurulan sıcak ilişki ve güvenli aile ortamı küçük Sezai'nin duygusal ihtiyaçlarını doyumakla kalmaz, kişiliğinin temellerini de atar. Bu temel kendisine gösterilen Müslümanca düşünme ve Müslümanca yaşama idealidir. Yasin Efendi, eski medeniyetimizin yıkımına şahitlik etmiş biri olarak, evlatlarını mümkün olduğu kadar iyi yetiştirmeye çalışmıştır.

Karakoç'un eserlerinde bize tanıttığı üçüncü kişi abisi Mehmet Şefik'tir. Anılarının ortağı, sırdaşdır. En mutlu anlarında ayrılır iki kardeş.

Bir kulak bir diş ağrısı

Alıp götürdü kardeşi

Oysa gözlerinden hasta olduklarında geleneksel yöntemlerle incir yaprağı kullanılarak tedavi edilmişlerdi.⁷ Ancak bu kulak ve diş ağrısının sonu ayrılıkla noktalanır. Küçük Sezai'nin duygu dünyasını alt üst eden bu ölüm; tüm yaşamına karamsarlık ve ince bir sızı olarak sirayet edecektir.

Sezai Karakoç'un duygu dünyasına yön veren önemli etmenlerden biri de çocukluk anılarına kaynaklık eden mekânlardır. Maraş Ortaokulu'na başlayıncaya kadar Ergani, Maden, Piran üçgeninde geçer çocukluğu.

Ergani'nin bu mekânlar içerisinde ayrı bir yeri vardır. Ergani'nin yıkılışına tanıklık eder. Şeyh Sait isyanı sonucunda binlerce yıldır biriktirdiklerini bırakarak Karacadağ sırtından eteklerine inen Ergani, Zülküfül makamının kanatları altındaki Ergani.⁸

Ergani'ye hayat veren Piran Dağı'nda Zülküfül Peygamber'in makamı vardır. Bu dağa halk arasında "Makam" veya "Zülküfül Dağı" da denir. Bu dağ ve makam; Sezai Karakoç'u hayli etkilemiştir. Zülküfül, onun bazı şiirlerinde belirgin bir motif olarak karşımıza çıkar. Ayrıca, Karakoç, Zülküfül Makamında, Zülküfül Can Yüce müstearlarıyla yazı yazmış ve bir eserine de "Makamda" adını vermiştir.⁹

⁷ A.g.e, s.221.

⁸ İsmail Sert, "Yıldırım Aydınlığında Bir Ağaç Olarak Şair", *Hece Dergisi*, Sayı 73 (Özel Sayı 5) Ocak,2003, s.400.

⁹ Turan Karataş, *Doğu'nun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç*, s.37.

Sezai Karakoç “Portreler” adlı hikâye kitabında çocukluğunun mekânlarını da hikâyeleştirir. “Gezi” ve “Bağbozumu” hikâyeleri hem hayatına dair hem de çocukluğunun mekânlarına dair izler taşır.

Karakoç’un pek çok şiirinde Zülküfül Dağı’nın büyümlü atmosferine yolculuk ederiz. Coğrafya, şairin duygu dünyasını ve düşüncesini bir kez daha şekillendirir.

Zülküfül Dağı’nın bahçeleri
Yalnız orada açar özel bir peygamber çiçeği
Ağız yakan özel bir peygamber çiçeği
Sultan Şehmus ve Veysel Karani¹⁰

Gül Muştusu şiirinde çocukluğunun şehri, hem fizikî hem de sosyolojik yönleriyle, karşımıza çıkar.

Dicle ile Fırat arasında
Bir eski şehir cennet titremesi
Sarı güller çevirmiş dört yanını
Yabancı bir şehir gibi
Kırmızı güller yerli
Kuzuların doğması nasıl beklenirse o ülkede
Güllerin açması da öyle beklenir gün doğmadan önce
...
Dicle ile Fırat arasında
İpekten sedirlerde Kur’an okunan
Açık pencerelerinden gül dolan¹¹

Burada her şey gül kokusunda değildir. Şair kan davalarını da sebepleriyle birlikte gözler önüne serer. Yargılamaz, çözüm de sunmaz.

¹⁰ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan (Şiirler)*, Diriliş Yayınları, s.133-134.

¹¹ A.g.e, s.372-373.

Bir gülün hesabını sorar gibi
Şiddetli kan davalarının ülkesi
Kadınlar büyütürler çocuklarını
Bir aşu vurur gibi şahdamarlarına
Göstererek öldürölmüş babalarının
Kanlı giysilerini¹²

Yine aynı şiirde Karakoç vasiyeti ile bizi baş başa bırakır. Anıların anlamını derinlemesine düşündürür.

Unutmamak için o ülkeyi
Develer çölde neyse geceleri
Ben de öyle saklarım anılarımda o ülkeyi
Bir kere daha doğsam orada doğarım elbet
Batsam orada batmak isterim
Bir güneş gibi¹³

Eski adı Piran olan Dicle kasabasına yapılan yolculuk ve eski Ergani'nin taşınmasını "Yaz" şiirinde dile getirecektir. Ergani'nin taşınmasını bir trajedi olarak algılar.

Yazdı arabayla geçtik
Bir yılda iki kere Dicle'yi
...
Giderek bir Piran'a gelerek bir Piran'dan
Aşıyordu samur Dicle'yi doğudan batıdan
Ama Piran geride kaldı
Asab-ı Keyf mağaraları kapandı
Veliler yağmur ateşlerinde yandı
Çocukluğun o Dicle kokan bir yılı
Yeniden yapılan o eski kasabada kaldı¹⁴

¹² A.g.e, s.373.

¹³ A.g.e, s.374.

¹⁴ A.g.e, s.147-148.

Kadim medeniyetler havzası olan Diyarbakır'ın üç kasabasında çocukluğunu geçiren Karakoç; düz yazılarında ve şiirlerinde bu coğrafyaya ait izlenimlerini canlı bir şekilde okuyucuyla buluşturmaktadır.

1.1.2. Öğrenimi ve Gençlik Yılları

Sezai Karakoç'un çocukluk ve gençlik yılları oldukça hareketli geçer. Daha okula başlamadan önce, dört yaşındayken, okul kitaplarından yararlanarak okumayı öğrenir.¹⁵ Okumayı öğrenmesinde babası Yasin Efendi'nin katkısı yadırganamaz. İlk cenk öyküleri ile tanışır. Sonrasında babasının katıldığı büyükler meclisinde şiirler okur.

Çocuklukta okumuş cenk öykülerini
Heyber kapısının zorlanmasını kelimeler arasında
Kış gecesi babaya sorulan soruların¹⁶

1938 yazının sonunda beş buçuk yaşında ilkokula başlar. İhtiyat sınıfı sıkıcı gelir okuma yazma bilen Sezai'ye. Yılbaşında birinci sınıfa geçirilir. 1940 yılında Sezai dördüncü sınıftadır. Aile de Piran'dan Ergani'ye dönmüştür. Ailenin isteği ile dördüncü sınıfta bir yıl tekrar yaptırılır Sezai'ye.¹⁷

Beşinci sınıfta Namık Kemal, Ziya Paşa, Mehmet Âkif, Ziya Gökalp ve Süleyman Nazif gibi şair ve yazarların eserlerini okur. Hatta aynı dönemde İslam Tarihi kitabının iki cildini okur. Küçük Sezai ruh dünyasında kabına sığmadığı gibi, öğrenme iştihakına da engel olamaz. Aynı yıl kendi çabasıyla Osmanlı Türkçesini de öğrenir.

On bir yaşında ilkokulu bitirme sınavını başarıyla vererek ilkokuldan mezun olur. Yatılılık sınavına girmek için ilk defa Diyarbakır merkeze gider. Sınav sonucunda Maraş Ortaokulu'nu kazanır.

Maraş Ortaokulu'nda Arapça ve Farsçasını kendi çabalarıyla ilerletir. Mehmet Âkif'in, Mithat Cemal Kuntay'ın, Arif Nihat Asya'nın, Peyami Safa'nın eserlerinin yanında;

¹⁵ Turan Karataş, *Doğunun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç*, s.35.

¹⁶ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan*, s.280.

¹⁷ Turan Karataş, *Doğunun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç*, s.38.

Attar'ın Pendnâmesini, Mesnevi Şerhini, Arsen Lûpen eserlerini ve Vadideki Zambak'ı okur.¹⁸

Genç Sezai yine bu yıllarda Büyük Doğu dergisi ile tanışır. Maraş'ta, çarşı izni sırasında, "Bir Nar-ı Beyza Gibi Büyük Doğu Çıkacak" afişi ile karşılaşır. Büyük Doğu'yu almaya başlar. Bunun üzerine okul müdürü ve bazı öğretmenler tarafından mimlendiğini ifade edecektir anılarında.¹⁹

Maraşlı yıllar çabuk biter. Yine yatılı olarak Antep Lisesi'ne başlar. Antep Lisesi'nde de okuma aşkı devam etmektedir. Lise yıllarının ilk döneminde Batı edebiyatına yönelir. Andre Gide'nin, Goethe'nin, Duhamel ve Shakespeare'in pek çok eserini okur. Aynı dönemde Büyük Doğu ciltlerinin tamamını; Ülkü, Oluş, İnsan ve İstanbul gibi dergilerin bazı ciltlerini de okuma fırsatı bulur.

Karakoç lise birinci sınıfta iken küçük ağabeyi ölür. Yoksulluk, harp yılları ve bu ölüm sürekli bir hüznün yüreğine konuk olmasına sebep olur.²⁰ İlk şiir denemeleri de bu hüznle beraber gelir. Hatta ikinci sınıfta duvar gazetesi çıkarmaya kadar varır bu ilk heves. İlk hevesin ardından iyice yüreklenir şiire, Mehmet Leventoğlu müstearı ile önce Dernek mecmuasında sonra da Büyük Doğu'da birer şiiri yayımlanır.²¹

Lise son sınıfta Fransızcadan tercüme yapacak kadar yabancı dil bilgisini geliştirir. İlk gençlik yılları Maraş ve Antep'te geçer Karakoç'un. Bu yıllarda yaptığı sistemli okumalarla fikir hayatının temellerini atmış olur.

Lise bitiminde Necip Fazıl'a yakın olmak için felsefe okumak ister. Diğer taraftan babasının isteği ise ilahiyat fakültesidir. Yoksulluk ve yatılılık kaderi değişmez. Kırk öğrenciyi burslu olarak alacak olan Siyasal Bilimler Fakültesi sınavına girer. Sınav sonucunu, Üstadı Necip Fazıl'ın Büyük Doğu dergisine yardım ederek bekler.

1950 yılında Mülkiyeli olur. Artık gül kokan bir Anadolu kasabasında değil, onca mutsuzluğun şantiyesi olan büyükşehirdedir.²² Mülkiye, genç Karakoç'un okumalara fırsat bulduğu, eksikliklerini tamamladığı yıllardır. Batı edebiyatının pek çok eserini okur. Hatta kimi eserleri, Fransızcasından da, karşılaştırarak okur.

¹⁸ A.g.e, s.44-45.

¹⁹ Sezai Karakoç, *Diriliş Partisi Konuşmaları*, 26 Mayıs 2007, www.yucedirilis.org.tr.

²⁰ Turan Karataş, *Doğu'nun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç*, s.49.

²¹ Büyük Doğu'da yayımlanan ilk şiiri "Dergiye gelen üç yüz şiir arasından yayınlanmıştır" ibaresi ile okuyucuya takdim edilir.

²² Turan Karataş, *Doğu'nun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç*, s.57.

1952 yılında Monna Rosa şiiri ile üniversite çevresinde bir anda şöhret bulur. Artık genç Sezai, 19 yaşında, Monna Rosa şairidir. Aynı dönemde yazdığı “Yağmur Duası” şiiri o günlerin ruh haline işaret etmektedir.

Ben geldim geleli açmadı gökler;
Ya ben bulutları anlamıyorum,
Ya bulutlar benden bir şeyler bekler.
Hayat bir ölümdür, aşk bir uçurum...
Ben geldim geleli açmadı gökler.²³

Mülkiye’de daha sonra ismi duyulacak pek çok arkadaşı olur. Bunlar içinde Cemalettin Süreyya Teber (Cemal Süreya) ile fikir ve mizaç farklılıklarına rağmen, iyi anlaşılır. Bu birlikteliğin temelinde şair duyarlılığı vardır. Aynı dönemde Necip Fazıl ve arkadaşlarının yargılandığı, meşhur, Malatya davalarını da yakından takip ederek siyasî yönelimini de açıkça ortaya koymaktadır.

Dördüncü sınıfta iki dersten bütünlemeye kalır. Başarısız olunca sınıf tekrarı yapar. Hep başarıya alışkın genç Sezai anılarında bu başarısızlığı şöyle tahlil eder: “Bu alışık olmadığım tat, bana verdiği azap ve ıstırap, utanç ve çileye, ruhumun belki de gurur çizgisi içinden geçecek yazgısını değiştirecek bir kader darbesi ya da lütuf oldu. Hep yenenlerin duygusunu paylaşacak olmaktan kurtulup, yenilenlerin duygusunu da paylaşmanın ne demek olduğunu anlamış oldum.”²⁴

Sezai Karakoç, 1955 yılının Eylülünde Siyasal Bilgiler Fakültesinin mali şubesinden mezun olur.

1.1.3. İş Hayatı

Sezai Karakoç Antep’te liseye devam ederken yaz tatillerinde kısa fasıllarla çalışır. Ailenin gelir durumu dolayısıyla iki yaz tatili süresince karayollarına ait şantiyede çalışır. Son yaz tatilinde ise Dicle Köy Enstitüsünün kütüphanesinde çalışır.

²³ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan (Şiirler)*,s.10.

²⁴ Turan Karataş, *Doğunun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç*, s.69.

Mülkiye'den mezuniyet sonrası hiç istemediği halde memuriyet hayatına başlar. Mülkiye'de parasız yatılı olarak okuması bu memuriyeti zorunlu kılacaktır. Ekonomik kaygılarla girdiği müfettişlik sınavında başarılı olur ve maliye müfettişi olarak Anadolu'yu gezme fırsatını elde eder.

Aynı yıllarda Büyük Doğu dergisinin sanat, edebiyat sayfasını da hazırlamaktadır. Necip Fazıl Kısakürek ile aralarındaki küskünlük sonucunda Mülkiye, Yeni İstanbul, Şiir Sanatı, Pazar Postası adlı mecmualarda yazmaya devam eder.

21 Haziran 1965 tarihinde bir istifa mektubu ile Bakanlıktaki görevinden resmen ayrılır. Başından beri memuriyeti yazmaya engel olarak görmüştür. İstifa sonucunda beş parasız kalır. Bu günlerde Mülkiye'den arkadaşı Cemal Süreya ile kader birliği yapacaktır.

Mart 1966'da arkadaşı Mehmet Emin Erol'un verdiği para ile Diriliş dergisini çıkarmaya başlar. 1967 yılında, on bin lira borç mirası ile Diriliş dergisi kapanır. Diriliş düşüncesi gibi Diriliş dergisi de Karakoç'un asıl hedefi ve işi olarak fasılalarla 2015 yılına kadar devam edecektir.

1971-1973 yılları arasında Maliye Bakanlığında gelirler kontrolörü ve müşavir olarak görev alır. 1973 sonrasında bir daha dönmek üzere memuriyetten ayrılır.²⁵

Sezai Karakoç bir fikir adamı olarak tüm ömrünü düşünmeye ve yazmaya adanmıştır. Onun düşünce dünyasının iki yansıması vardır: Diriliş dergisi ve Diriliş Partisi. Çalışma hayatı bu iki aksiyon aracını canlı tutma davası olarak geçecektir.

Ece Ayhan'ın değişiyle "Mülkiyeli olup da mülkiyetle ilişkisi olmayan" nadir insanlardan biri olan Karakoç'un iş ahlakını yaşam ahlakının bir parçası olarak görmek yerinde olacaktır.

1.1.4. Siyasî Hayatı

Sezai Karakoç'un dünyaya bakışı ilk çocukluk döneminde temel şekillenecektir. Babası Yasin Efendi ve annesi Emine Hanım'ın ilk tedrisatından sonra; bulunduğu coğrafyalar ve tanıştığı insanlar onun siyasî fikrine yön verecektir. Daha ilkokul yıllarında namazını kılmaya çalışan, okul zamanı derse girmeyip cuma namazına giden bir çocukluk evresinden geçer.²⁶

²⁵ Turan Karataş, *Doğunun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç*, s.69.

²⁶ A.g.e, s.42.

Kahramanmaraş'ta geçen ortaokul ve Gaziantep'te geçen lise yıllarında sosyal çevresi ve beslendiği kaynaklar onu aynı istikamete yönlendirecektir.

Ankara ve İstanbul yıllarında düşünce dünyası ve siyasî eğilimleri berraklaşmış bir Karakoç çıkar karşımıza. Mülkiyelilerin çıkardıkları Kazgan dergisinin 1953-1954 yıllarına ait sayısında “eğer bu sınıftakiler seçime girerse, kim hangi partiden milletvekili aday olurdu” başlıklı bir tabloda Sezai Karakoç Cumhuriyetçi Millet Partisi listesinde gösterilir.

1957 yılında yapılan erken genel seçimde “beş vakit namaz kılıyor” dedikleri için oyunu Enver Güreli'ye verdiğini yazacaktır anılarında.²⁷

26 Mart 1990 tarihinde İçişleri Bakanlığına başvurarak Diriliş Partisi'ni kurar. Bu tarih aktif siyasete girmenin, farklı adlarla aynı ruhu günümüze kadar taşımanın ilk adımıdır. Diriliş Partisi il ve ilçe örgütlenmesindeki eksiklik nedeniyle hiçbir seçime katılamamıştır. 1997 yılında iki genel seçime katılmadığı için kapatılmıştır.

2007 yılında Yüce Diriliş Partisi adıyla yeniden kurulur. Parti tüzüğünde “Partimizin adı Yüce Diriliş Partisi'dir. Genel merkezi Ankara'dır. Partimizin kısaltılmış adı YÜCE DİRİLİP'tir, dolunayı güller açmış gül ağacı ve yoldan oluşur ibaresi ile siyasî hayatına başlar. Partiyi kurmaktaki amacını ise; genel başkan Sezai Karakoç “Öteden beri sahip olduğumuz toplum düşüncesinin, pratikte ve siyasî yelpazede yerini alarak, ülkemizin özgürlük, barış, esenlik içinde güvenli bir ilerlemeye ermesine katkıda bulunma amacıyla partimizi kurmuş bulunuyoruz.” şeklinde ifade eder.

Parti programında üç temel ilke “hakikat, adalet ve fazilet” olarak sıralanır. Parti'nin demokrasiye bağlı olacağı ancak bu demokrasinin Batılı manada olmayacağı; yerli ve değerlerine saygılı bir demokrasi olacağı söylenir.

Partinin programında “aydın iradesi ile halk iradesinin buluştuğu noktada, milli iradenin altın oranda tecelli edeceği” yazar.²⁸

Sezai Karakoç, partinin İstanbul Haseki'de bulunan il başkanlığında 2015 Mayısına kadar düzenli aralıklarla konuşmalar yapar. Bu konuşmalar halka açıktır. Konuşmalar partinin sanal sayfasında da yayınlanır.

14 Mart 2015 tarihli konuşmada “niçin siyasî parti kurduğunu” açıklar. Siyaseti siyaset için, çıkar amaçlı yapmayacaklarını; kalıcı düzeni sağlamak, hakikate ermek için

²⁷ A.g.e, s.78.

²⁸ Yüce Diriliş Partisi Programı ve Tüzüğü, www.yucedirilis.org.tr.

kullanacaklarını ifade eder. Mevcut siyasî partilerin günöbirlik menfaatlerin peşinde olduklarını, kendilerinin ise dünya siyasî hayatını birleştirecek dirilişin peşinde olduklarını ekler.²⁹ Bu konuşmaların çoğı, haftanın değerlendirmesi şeklinde gerçekleşirken; hatıralar, edebî düşünceler, edebî tenkitler de bu sohbetlerin konusu olur.

Sezai Karakoç şair, düşünür ve siyasetçidir. Siyaset, Diriliş fikrinin siyasî temelidir. Büyük Doğı ile başlayan siyasî yolculuk Yüce Diriliş ile devam etmektedir. Teori olarak ortaya konan “diriliş” in pratik uygulaması olan Diriliş ve Yüce Diriliş Partileri aynı zamanda inanmış bir şahsiyetin tek başına, arkasına bakmadan umudunu ortaya koyduğı eylemin adı ve biçimidir.

1.2. Edebî Kişiliğı

1.2.1. İlk Yönelimler

Sezai Karakoç henüz okuma yazma bilmeden önce babası Yasin Efendi’den, uzun kış gecelerinde, Gazavatnâme, Siyer-i Nebi gibi eserleri dinler. Bu dinleyiş aynı zamanda ilk edebî terbiyedir. Merakını kamçıl原因, bir an önce okuma, öğrenme hevesi uyandıran bu ilk yönelimleri okula başlamadan okumayı öğrenmesini sağlar.

Küçük Sezai ilkokul öncesi bulduğı hemen her şeyi okuyacaktır. Kasabanın kıt kanaat kaynaklarını da bu hevese ortak edecektir. Babası ile birlikte katıldığı kimi toplantılarda, hazır bulunanlara, şiirler okuyacaktır.

11-12 yaşına geldiğinde; Namık Kemal, Ahmet Hikmet Müftüoğı, Ziya Paşa, Mehmet Âkif, Tefik Fikret, Ziya Gökalp, Süleyman Nazif gibi şair ve yazarların eserlerini okuyacaktır. Yaştları gibi oynamak yerine okumayı tercih edecektir. Zekâsıyla yaştlarına göre oldukça zor olan okumalar yapar. Bu dönemde ilmihâl okur, kendi çabasıyla Kur’an okumayı öğrenir.

Dünya’ya ilk açılım ortaokul yıllarında Maraş’ta gelir. Türk edebiyatının yanında dünya klasikleriyle de tanışır. Mithat Cemal Kuntay, Arif Nihat Asya, Peyami Safa’nın eserlerinin yanında Vadideki Zambak’ı okur. Namık Kemal’in Hürriyet Kasidesi’ni ezberler. Beden eğitimi öğretmeni “koca filozof” lakabıyla onurlandırır küçük Sezai’yi.

Attar’ın Pendnâmesi, Mesnevi Şerhi gibi eserler ile klasik edebiyatımızı tanıyacaktır. Aynı yıllarda dergi okuma alışkanlığı da kazanır. Sebilürreşat, Hakka Doğru, Tanrı Kulu,

²⁹ Yüce Diriliş Partisi Konuşmaları, www.yucedirilis.org.

İslamiyet, Orhun'dan Sesler, Serdengeçti, Altın Işık ve Kızılelma gibi dergileri elinden geldiğince takip etmeye çalışır.

Büyük Doğu bu dönemde “bir nar-ı beyza” gibi karşısına çıkacaktır. Bu ateş kişisel okumalarını kanalize edecek ve bir düşünce sistematiğine evirecektir. İçinde sakladığı İslam inancının, yükselen yeni ve canlı sesi olacaktır Büyük Doğu.³⁰

Ortaokulda okul duvar gazetesine bazı yazı denemelerini verir. “Ergani” adlı uzunca şiirinde dörtlük, kafiye ve vezin kullanır. Ancak bu uzunca şiiri kimselerle paylaşmaz. Böylece yazmanın ilk ateşi yakılmış olur.

1.2.2. Liseli Yıllar

Ortaokuldan sonra Gaziantep'te yine parasız yatılı olarak liseye başlar. Hem dünya görüşü hem de edebî yönelim olarak tercihte bulunma kıvamına hızla eriştiği yıllar olur Gaziantep yılları.

Bu yıllarda üstadı Necip Fazıl ile mektuplaşacaktır. Özellikle lise birinci sınıfta Batı edebiyatı okumalarını yoğunlaştırır. J.J. Rousseau'nun Emile gibi felsefi eserlerini okur. Fransızcadan çeviriler yapar. Türk edebiyatına dair okumaları da aralıksız devam eder.

1949 yılında yerel olarak çıkan Dernek mecmuasında “Ana-Oğul” isimli mensur şiiri yayımlanır. Bu, Karakoç'un yayımlanan ilk eseridir. Bu eserde M.L. müstearını kullanır.

Aynı yıl Büyük Doğu'ya Mehmet Leventoğlu müstearıyla bir şiir gönderir. Amacı kendisini denemektir. Şiir, “300 şiir arasından seçilerek yayımlanmıştır.” ifadesi ile okuyucuya takdim edilir.³¹ Bu kalem tecrübesi, iltifata mazhar olmuş genç Sezai'nin yazmak konusundaki düşüncesini pekiştirir. Artık on yedi yaşında genç bir şairdir.

1.2.3. Mülkiyeli Yıllar

1950 yılında Siyasal Bilimler Fakültesi'ne (Maliye Bölümü) başlayan Karakoç okuyan, düşünen ve yazan bir şahsiyettir. Bu yıllarda Büyük Doğu dergisi ve Necip Fazıl Kısakürek ile fikri birlikteliğinin en önemli evresini yaşar. Büyük Doğu'yu “davamın dergisi” olarak nitelendirir.

Monna Rosa'nın bir bölümü, Rüzgâr ve İşaret şiirleri, fikirce pek anlamadığı, Hisar dergisinde yayımlanır. Bu dergiye kendi isteği ile gönderdiği tek şiiri “Rüzgâr”dır.

³⁰ Turan Karataş, *Doğunun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç*, s.45-46.

³¹ A.g.e, s.53.

On dokuz yaşında Monna Rosa şiiri ile Türk şiirine yeni bir soluk kazandırmıştır. Bu yıllarda pek çok genç şair Monna Rosa benzeri şiirler yazmaya gayret edecektir. Bu şiirin aynı bölümü daha sonra Mülkiye dergisinde yayımlanır. Karakoç artık “Monna Rosa Şairi” olarak anılmaktadır.

Sezai Karakoç’un bu şiiri, arkasındaki hayat hikâyesi ile birlikte düşünüldüğünde, şairin şiirinin de mihenk taşlarından. Şairin ruh halini en iyi ifade eden şiirlerindedir. Karakoç bu şiiri yıllar sonra yazacağı Leyla ile Mecnun şiiri ile nihayetlendirecektir. Gençlik döneminde beşerin izleri ile yola çıkacak, olgunluk döneminde asıl amacın gerçek Leyla olduğu fikriyle yarım asırlık aşk hikâyesi tamamlanacaktır. Böylece klasik edebiyatımızın beşerden Allah’a ulaşan aşk teması günümüz şiirinin de önemli teması haline gelecektir.

Kanaatimizce bu şiir aşkın ve aşığın mahremiyeti ile sınırlandırılmamalıdır. Bir derviş edasıyla yoluna devam eden Karakoç’un genelde kişiliğinin, özelde edebî kişiliğinin şekillenmesinde payı yadırganamaz. Arkasındaki hikâye ile modern zaman insanlarına aşkı yeniden yorumlatan şiir olarak hafızalara kazınır Monna Rosa.

Karakoç fakülte yıllarında İstanbul, Hisar ve Büyük Doğu dergilerinde yazmaya devam eder. Son sınıfta dergi çıkarma hevesine kapılır ve “Şiir Sanatı” isimli dergiyi iki sayı olarak çıkarabilir.³²

1.2.4. İkinci Yeni ve Karakoç

İnsanlık, Birinci ve İkinci Dünya Savaşları sonunda, yorgun düşmüştür. Bu yorgunluk Türk şiirinde de Garipçilerin her şeyi boş vermişlik psikolojisi olarak kendisini gösterecektir. Bu şiir sıradan insanın, sıradan hayatının, sıradan diliyle ortaya koyulan sıradan şiirdir. Adeta şiirsizlik şiiridir Birinci Yeni şiiri. İşte bu şiirsizlikten bıkan şairler, söyleyişte mutlak olarak kendisini hissettirecek şiirler yazmaya başlarlar. Kendiliğinden ve dağınık olarak ortaya çıkan bu şiir, İkinci Yeni Şiiri olarak adlandırılır.

1957 yılında Pazar Postasında “Dişimizin Zarı” başlıklı bir yazı kaleme alan Sezai Karakoç her iki şiir yönelişi ile ilgili değerlendirmelerde bulunur. “Laleli’den dünyaya doğru giden bir tramvaydayız.” İşte yeni şiiri özetleyen bir mısra. Bu artık klasik şairin yolculuğuna benzemiyor. Klasik şair, “azgın bir davetle” neredeyse toprağın sonuna gider “uçmak, kayıp gitmek, kaçıp dönmek” şartıyla. Orhan Veli akımında ise insan, Laleli’den çıkar bir yolculuğa ve tramvaya atlar; ama mutlaka Sirkeci’ye gider. Yeni Gerçekçi akımda ise (çünkü

³² A.g.e, s.71.

bence, yeni akım, bir çeşit neo-realist akımdır), Laleli'den çıkar yolculuğa, tramvayla, ama dünyaya gider. (Ben) in en küçük davranışı bile büyük bir haber gibidir. Yaşama vardır ve önemlidir, ama bir haber olarak. Neyin haberi? Bunu şair de bilmez. Orhan Veli Akımı günlük çırpınışların şiiriydi, bu şiir ise yaşamayı, gerçek yaşamayı cevheriyle görmeğe, yakalamaya çalışıyor.”³³ Bu değerlendirmelerden de anlaşılacağı üzere Karakoç, Birinci Yeni şiirini küçümser. Onu sadece Orhan Veli Kanık'a mal eder. Bireyi unutması ayrı bir sorun teşkil eder. Oysa “Yeni Gerçekçiler” bireyden dünyaya açılan şiiri ortaya koyarlar.

1957 yılında, Muzaffer Erdost'un sanat-edebiyat sayfasını yönettiği, Pazar Postası gazetesinde Sezai Karakoç'un “Balkon” şiiri yayımlanır. Karakoç'un, yayımından daha sonra haberdar olduğu şiiri, gazeteye Cemal Süreya vermiştir. Pazar Postası Karakoç'un dünya görüşüne uymamasına rağmen, sanat-edebiyat sayfaları siyasetten soyutlanmıştır. Bunun için Karakoç bu olay sonrasında Pazar Postası'nda yazmaya devam edecektir. Gerek Pazar Postası'ndaki yazıları sebebiyle gerekse İkinci Yeni'nin dil ve imge dünyası sebebiyle Karakoç, İkinci Yeni şairleri arasında anılacaktır. Oysa Karakoç geleneği reddeden ve dini yok sayan İkinci Yenicilerle aynı kulvarda olmaktan rahatsızdır. Hatta İkinci Yeni'nin öncülerinden İlhan Berk'in şiirlerinde “Din, Hristiyanlık kılığında yavaş yavaş şiire ve hayata adapte edildiği” için rahatsızlığını açıkça ifade eder.³⁴

Balkonların “ölümün cesur körfezi olduğu” evler aynı zamanda modern dünyanın yaşam alanıdır. “Gelecek zamanlarda ölümlerin balkonlara gömülecek” olması şairi bir tercihle baş başa bırakır: “Evleri balkonsuz yapan mimarları” kutsar.³⁵ Onların alınlarından öpmeye koşma koşma gider. Karakoç şiirin son bölümünde gelenekten yana tercihini kullanır. Onun şiiri geleneğe bağlılık ve metafizik yönelimleriyle diğer İkinci Yenicilerden ayrılır.

Tüm hayatı diriliş tezi etrafında şekillenen bir şairin şiirini bu çerçevenin dışında tutmak şairi anlamamak anlamına gelir. İkinci Yenicilerle fiziksel birliktelik dışında, fikir ve amaç birlikteliği aramak beyhude olacaktır.

1.2.5. İlk Yazılar ve Dergicilik

Okurun, farklı yazarlara ait farklı sanat eserleriyle buluşmasının en kolay yolu öncelikle dergiler, sonrasında ise gazetelerin kültür – sanat sayfaları olmuştur. Özellikle

³³ Sezai Karakoç, *Edebiyat Yazıları II*, (4. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2012, s.31.

³⁴ A.g.e, s.39.

³⁵ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan (Şiirler)*, s.81.

dergiler her dönemde “okul” vazifesi görmüşlerdir. Her yönüyle fikrî bir konuyu bünyesinde barındıran dergiler yazarların eserlerini okuyucuyla buluşturduğu vitrinlerdir.

Sezai Karakoç okur olarak dergilerle en ciddi buluşmasını Maraş Ortaokulundayken tecrübe eder. “Bir nar-ı beyza gibi” çıkan Büyük Doğu dergisi ile buluşması aynı zamanda kültür – sanat başkenti olan İstanbul’la da buluşması anlamını taşır. Bu Anadolu’nun kısır edebî çevresinden kurtulmak anlamına da gelir. Büyük Doğu’nun eski, yeni tüm sayılarını okur lise yıllarında. Böylece fikrî zemini olgunlaşır.

1949 yılında “Ana-oğul” isimli ilk eserini, M.L. müstearıyla, Gaziantep’te yayımlanan Dernek mecmuasına verir. Bu, Karakoç’un “yayımlanan ilk kalem tecrübesidir.”³⁶

Lise son sınıfta kendisini denemek için, Mehmet Leventoğlu imzasıyla Büyük Doğu’ya bir şiir gönderir. Bu şiir “dergiye gelen üç yüz şiir arasından seçilerek” yayımlanır. Bu ifade Karakoç’un yazma macerasının ateşini yakar. Artık çeşitli dergilere Karakoç’un şiirleri sağanak gibi yağacaktır. Önce Mülkiye dergisinde, sonrasında ise Hisar’da, Pazar Postasında yazıları çıkmaya devam eder. Büyük Doğu’nun sanat – edebiyat köşesini yönetir. 1955’te “Şiir Sanatı” adlı dergiyi çıkarır. Dergi ancak iki sayı çıkar.

Daha sonraki yıllarda Yeni İstanbul, Büyük Doğu, Babıali’de Sabah ve Milli Gazete’de köşe yazarlığı yapar. Karakoç, her yönüyle devamlılığın ve hedefe kilitlenmişliğin şahsiyetidir. Tüm hayatı “diriliş”e doğru akar. Diriliş hedefine örnek yaşam, eser, siyasî parti ve dergi ile ulaşmayı umut eder. Pek çok dergi ve gazetede yazmasına rağmen içi rahat değildir. Kendisini hiçbir gazete ve derginin ruhuna ait hissetmez. Çoğu birlikteliğin temelinde “karın doyurmak” vardır.

1960 yılında yayım hayatına başlayan Diriliş dergisi Karakoç’un umut ettiği dünyayı inşa faaliyetinin somut aracıdır. Aralıklarla 396 sayı çıkar. Kimi zaman dergi, kimi zaman gazete formatıyla var olmaya çalışır. Yedi dönem halinde çizgisinden hiç sapmadan, Türk dergiciliğinin en uzun soluklu süreli yayınları arasında yerini alır.

2015 Mayısında “Diriliş Işığı” adlı bir e-dergi çıkarır Sezai Karakoç. Bu dergi Yüce Diriliş Partisi’ni, partinin milletvekili adaylarını tanıtır. Daha önce Diriliş dergisinde yayımlanan yazılardan seçmeler yapar. Daha çok siyasî parti yayın organı olarak

³⁶ Turan Karataş, *Doğunun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç*, s.52.

adlandırabileceğimiz bu tek sayılık yayın denemesi Karakoç'un, dergicilik macerasının, şimdilik son sayısı olarak gözükmetedir.

1.2.6. Düzyazıları

Sezai Karakoç her şeyden önce şairdir. Şair duyarlılığına sahip hikâyeci, tiyatrocü, dergici, siyasetçi, düşünür, yazar demek kanaatimizce yerinde olacaktır. Şair, şiiriyle dünya kurar, kendisini gerçekleştirmeye çalışır. Ancak şiirin imkânları çoğu zaman anlaşılmaz kılar şairi. Hele dilin tüm imkânlarını yoklayan Karakoç gibi bir şairin yardımına fikir yazıları yetişir. Şairin şiirinin satır araları düz yazılarıyla belirginleşir. Daha geniş kitlelere ulaşma aracıdır düzyazı. Kimi zaman da maişet derdinin zorunlu tezahürü.

Sezai Karakoç, üstadı Necip Fazıl gibi edebiyatın tüm türlerinde eser vermiş bilge bir kişiliktir. Bir asra yaklaşan ömrünün kırk yılını hemen her alanda yazma eylemi ile geçirmiştir. 1990'lı yılların başlarına kadar kendisini yazı ile ifade eder. Diriliş Partisi'ni kurduğu yıllardan günümüze değin bu ifade edişi, düzenli olarak yaptığı, parti konuşmalarında sürdürür. Bu konuşmalar hemen her konuyu kapsar ve halka açıktır. Siyasî parti konuşmaları da dahil olmak üzere tüm eserlerini diriliş anıtının (yap boz) parçaları olarak görmek yerinde olacaktır.

Sezai Karakoç diriliş düşüncesinin temel kavramlarını ve yol haritasını geniş kitlelere tanıtmak için edebî türlerin hemen hepsinde eser veren istisnaî yazarlarımızdandır. Yazma eylemi bir nevi ibadettir. "Biz (Necip Fazıl) sadece yazar olmayıp davamızın eri olarak hareket etmişizdir hep. Yazı yazmışsak bunun için yazmışızdır. Onur kavgamız da yazarlık onurundan çok, dava inanç onuruna bağlanmalıdır. (...) Her önüne gelen yerde yazmayışımın sebebi yine dava haysiyetini koruma ile açıklanmalıdır."³⁷ şeklinde ifade edecektir yazma eylemini.

Sezai Karakoç'un ilk kitapları Ötüken Neşriyat tarafından 1967 yılında yayımlanır. "İslam'ın Dirilişi" ve "İslam Toplumunun Ekonomik Strüktürü" isimli eserlerini "Yazılar" isimli eseri takip eder. Dönemin siyasî havasında "İslam'ın Dirilişi" ve "Yazılar" isimli

³⁷ Turan Karataş, *Doğunun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç*, s.164.

eserleri toplatılır. Yazarı hakkında ise dava açılır. Bu gelişmeler sonucunda yazar kendi kitaplarını kendi basma kararını vermek zorunda kalır. Diriliş Yayınlarını, istemese de kurar. Sonraki dönemlerde tüm eserlerini kendi yayınevinden çıkaracaktır. Diriliş Yayınları yayıncılık hayatımızın en gösterişsiz, ama en istikrarlı yayınevi olarak günümüze kadar devam eder.

İslam, Farklar, Diriliş Çevresinde, İslam'ın Dirilişi, İslam Toplumunun Ekonomik Strüktürü, Kıyamet Aşısı, Sütun, Ruhun Dirilişi, Çağ ve İlham I, Sur, Diriliş Neslinin Amentüsü, İnsanlığın Dirilişi, Yitik Cennet, Gündönümü, Çağ ve İlham II, Çağ ve İlham III, Diriliş Muştusu, Makamda, Çağ ve İlham IV, Düşünceler I, Gün Saati, Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi I, II, III, Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı I, II, Unutuş ve Hatırlayış, Tarihin Yol Ağzında, Var Olma Savaşı, Düşünceler II, Çıkış Yolu I, II, III ve Samanyolu'nda Ziyafet isimli eserleri Karakoç'un fikir dünyasının kapılarını okuyucuya açan eserleridir. Yukarıda yayım sırasına göre isimlerini zikrettiğimiz eserlerin çoğu önce gazete ve dergilerde yayımlanmış sonrasında Diriliş Yayınları tarafından okurla buluşturulmuştur.

Karakoç daha lise yıllarında Fransız edebiyatından çeviriler yapacak kadar Fransızcaya hâkim bir şahsiyettir. Batı ve İslam edebiyatını yakından takip eder. Batı edebiyatından şiir çevirileri yapar. “İslam'ın Şiir Anıtlarından” isimli eserinde beğendiği Asr-ı Saadet şairlerinden seçmeler yapmıştır. Böylece medeniyetin temelleri ve yönü konusunda bilinçli bir tercihe işaret etmiştir.

İki hikâye kitabını Hikâyeler I / Meydan Ortaya Çıktığında ve Hikâyeler II / Portreler adı ile okuyucunun beğenisine sunar. Bu hikâyeler Karakoç'un hayatından izler taşıması bakımından değerlidir. Öykü yazarlığı “bütünüyle yazınsal ve düşünsel dünyası içinde öyküleri de, bir süreç içinde öğrenilen ve tamamlanan ürünler değil, kuramı önceden oluşturulmuş, şiirde olduğu gibi, öyküsünün de neye göre, nasıl kurulacağı, nerede duracağı, nasıl bir dünyanın tamamlayıcısı olacağı, önceden belli, yazınsal bir insanın, ibdânın, imarın bir bütünüdür.”³⁸

Piyesler I isimli eser telif dört oyununu kitaplaştırdığı eseridir. Piyes yazarlığı her alanda kalem tecrübesinin bir tezahürüdür. Aynı zamanda en az eser verdiği alandır.

³⁸ Hüseyin Su, *Diriliş Neslinin Öyküleri*, Hece Dergisi, Sayı 73 (Özel Sayı 5), Ocak 2003, s.359.

Edebiyat tarihimize kaynaklık eden, aynı zamanda Karakoç'un edebî hayatımızla ilgili düşüncelerini derli toplu ortaya koyduğu Edebiyat Yazıları I, II, III serisi ile Yunus Emre, Mehmet Âkif ve Mevlâna isimli monografi türündeki eserleri ile Karakoç, hatırı sayılır bir külliyata sahiptir.

Karakoç'un hatıraları ve Diriliş Partisi konuşmaları da dahil olmak üzere tüm eserleri planlı bir yaşam tercihinin edebî alandaki tezahürleridir. Bu yaşamın membaı Asr-ı Saadet olarak adlandırılabilir İslam medeniyetinin mutluluk çağını yirmi birinci yüzyıla taşıma umudu / inancıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

SEZAI KARAKOÇ ŞİİRİNDE UMUT

2.1. Genel Olarak Umut

Sezai Karakoç, hem kişiliği hem de edebî ve siyasî tavrı ile kültür hayatımızın kendisinden çokça söz ettiren sanatçılarından. Özellikle son dönem edebî ve siyasî hayatımızın en çok konuşulan, kendisi hakkında en çok eser kaleme alınan şahsiyeti Karakoç'tur demek kanaatimizce yanlış olmaz. Kendisiyle ilgili bunca esere rağmen gözlerden, şöhretten ve gürültüden uzak; bildiği doğruların haykırıcısı bir şair, siyasetçi ve fikir adamıdır.

Karakoç'un sadece şair olduğunu söylemek, bütünü parçalarından birine takılıp kalmak, bütünü görememek anlamına gelir. Karakoç'ta bütünü parçaları nihai bir hedefe işaret eder. Bu hedef tüm dünya üzerinde yaşayan, yaşayacak olan bireyin İslam ile kurtuluşudur. Bu İslam Asr-ı Saadet Döneminin İslam'ıdır. Çağa uyan değil, çağı kendisine uyduran İslam. İnsanı ve toplumu nihai kurtuluş ve mutluluğa erdiren İslam.

Kurtuluş Savaşı, Cumhuriyetin ilanı ve Cumhuriyet devriminin yeni yasaları ile yeni bir hayat oluşturulmaya çalışılır. Osmanlı Medeniyetinden bu yeni hayata geçişe tanıklık eden Karakoç'un ruhunda fırtınalar kopar. Bu fırtınalar güvenli limanlarda son bulur. Bu liman "İslam'ın yeniden dirilmesi" olarak ifade bulur.

Karakoç asla karamsar değildir. Tüm insanlığın Asr-ı Saadet İslam'ıyla şerefleneceği zamanların umudu ile uyanır her sabah. Bu umut bazen muştı, bazen "basü-badel-mevt" olarak karşımıza çıkar. Ancak bu diriliş ölüm sonrasında değil, İslam ile insanın özüne dönüşünü ifade eder. Yeni Dünya kurma çalışmalarını hayal olarak yorumlayanlar olabileceğinin farkındadır. Bu zan içinde olanlara neyi hedeflediğini şöyle ifade eder: "Kalkıp diyecekler ki sen hayal içindesin, sen mucize bekliyorsun. Mucize ki ancak peygamberlerle gelir.

Derim ki, evet, ben mucize bekliyorum. Ama hayal içinde değilim. Müslümanların içinde bulunduğu acı gerçeği haykırıp durarak, Allah'ın lütfedeceği, adeta mucize kadar büyük bir atılım bekliyorum. Peygamberin ruhaniyeti adına, diri Kur'an'ın yüzü suyu hürmetine, kutsal İslam inancı onuruna Allah'tan bir mucize bekliyorum. Böyle bir

mucizeye layık olacak değişim ve diriliğe ermimizi gece ve gündüz rahim ve rahman olan Allah'tan umuyorum, bekliyorum.”³⁹

Karakoç şiirinin nihai hedefi umulan bir medeniyeti ete kemiğe büründürmektir. Şiirlerini topladığı “Gün Doğmadan” kitabı bu beklentinin / umudun en net şekilde ifadesidir. Gün henüz doğmamıştır. Ama mutlaka doğacaktır. Adeta günün doğmasına yardımcı olma eylemidir, Karakoç'un tüm sanat faaliyeti.

Sanatkâr yol gösteren, öncü insandır. Geleceği sezinler ve olanın yerine olması gerekeni koyar. Toplumsal alandaki dönüşüm öncelikle sanat alanında gerçekleşir. Toplumsal değişim sanatı takip eder. Karakoç'un toplumu dönüştürmek için ilk faaliyet alanı olarak edebiyatı seçtiğini görürüz. Sonrasında edebiyatı siyaset ile destekleyerek umulan insan ve umulan dünyayı gerçekleştirmeye çalışacaktır.

Diriliş Dergisi, Diriliş Yayınları, Diriliş Partisi ve Yüce Diriliş Partisi Karakoç'un umduğu dünyayı soyutluktan somut olana geçiren çalışma sahalarıdır. Dirilmek yaşam sürerken dirilmektir. Bireyden başlayan ve medeniyet olarak tezahür eden eylemin adıdır.

“Diriliş, ruhumuzun en temel derinliğinden başlayarak, kimliğimizi gelişmeden öteye götürme, var oluşumuzu köklüleştirme ve ilerlemeyi, toplumun ihtiyacı olan en yüksek hıza kavuşturma düşünce, duyuş, inanış ve iradesinin bütününe verdiğimiz addır.”⁴⁰

Karakoç içinde bulunduğu anın karamsar ruh haline karşı bir tez olarak “Diriliş”i ortaya koyar. “Diriliş adıyla dergi ve kitaplar çıkaran, onu hayatının, şiirinin amacı haline getiren Karakoç; bu terimi hem (özel anlamda) “rönesans” hem de derinliğine “basü- bâdel mevt” (ölümden sonra diriliş) anlamlarında kullanmaktadır. Daha samimi anlamda, diriliş, ancak insanlığın İslam'da dirilişidir. Onun istediği hem sanatta, hem de düşüncede aynı diriliş ilhamıdır.”⁴¹

Karakoç, dirilişle yaşama olan umudunu dile getirir. Umut, her sabah, her an yeniden doğacak olandır. Taklitten ve tükenmişlikten uzak olan İslam'dır. Bu yönüyle umut yeni bir dünya düzeninin kurulması adınadır.

“Diriliş tezi güçlü bir inancın dışavurumudur. Bu, modern çağın cenderesinde kalmış, manevi dinamiklerden uzak düşürölmüş insanlığın İslam ile tekrardan özüne ve fitratına döneceğine dair inançtır. Bu inanç Karakoç'un vokabülerinde muştı olarak

³⁹ Sezai Karakoç, *Gündönümü*, (7. Baskı) Diriliş Yayınları, İstanbul, 2010, s.14.

⁴⁰ Yüce Diriliş Partisi Tüzüğü, www.yucedirilis.org.tr

⁴¹ Ahmet Kabaklı, *Türk Edebiyatı*, 4. Cilt, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul, 2006, s.216.

karşılığını bulur. Muştı, geleceğine inanılan eğer uygun şartlar ve ortam sağlanırsa geleceğinden emin olunan müjdedir. Sadece umut değildir; gerçekleşmesi için sağlam kanıtlar bulunan umuttur.”⁴²

1962 yılında yazdığı Şehzadebaşı’nda Gün Doğmadan şiiri, Şehzadebaşı Camii avlusunda gecenin sabaha evrilmesi ve bu evirilme sırasında tanık olunanlar ve çağrışımlarla geleceği ana taşıyan dizelerden oluşur. Camii avlusuna “Külahıyla Yunus Emre”, “Sarığıyla Akşemseddin”, “Kavuşuyla Mimar Sinan” hayat verir. Şiir içinde bulunulan andan geçmişe bir yolculuk olarak devam eder. Kızaran ufukla beraber şair umudun doruk noktasına varır. İçinde bulunulan karanlığın güne, aydınlığa, yenilmesi yakındır. Bu aydınlık tarihi bir mekânda tarih ile kucaklaşmayı, umut edilen hayatı ortaya koyar. Bu umut bir gün mutlaka gerçekleşecektir.

Gün de doğar gün de doğar
Bir gün mutlaka gün doğar
Gün doğmadan neler doğar
Gün doğmadan Şehzadebaşı’nda⁴³

Karakoç’un düşünce dünyasının temelinde bireyin mutluluğu vardır. Mutlu olmak için hayatımızdaki fazlalıkları atmak gerekir. Allah ve vâhiy dışındaki her şey fazlalıktır. Allah inancı, insanı özgür ve mutlu kılar. Kula kulluğun önüne geçer. Peygamberler Allah yolunun kılavuzdurlar. Kılavuza teslimiyet ve iman kişiyi Allah’a ulaştıracaktır.

Kalbim eskiden bir savcıydı şimdi bir köle
Kime köle senin kalbine köle

Allah’a iman, diğer beşeri putlara ve sonsuz sayısız ilahlara boyun eğmemenin gereği olarak görür. Allah’a iman insanı korkusuz ve hür kılar. Endişelerden arındırır. İlahları çoğalmış modern dünyanın sıkıntısının çaresi teslimiyettir. Allah’ın varlığı bahar rüzgârı ile imgelenir. Allah’ı bulmak hem tazelik hem de başlangıçtır.

⁴² Bahar Avcı, *Sezai Karakoç’un Şiirinde Anne ve Çocuk*, (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2013, s.21.

⁴³ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan (Şiirler)*, s.117-118.

Bir rüzgâr çarptı yüzüme bahar diye bağırarak
Bir köleyi özgürlüklere çeker gibi beni sana çağırarak
Ta Babil'den üstüme yıkılan zincirleri kırarak
Sana doğru koşmak istedim hemen o saat o an⁴⁴

Peygamberler, yolunu kaybetmiş insanlığın kurtarıcılarıdır. İnsanı umutsuzluktan çekip çıkararak müjdecilerdir. “İlk insan ve ilk Peygamber Âdem'den, son Peygamber ve üstün insan olan Hz. Muhammed'e kadar bütün peygamberler, içinden çıktıkları toplumun ve ülkenin en ölü, en umutsuz ve en cansız zamanlarında gelmişler, onlara aşk ve umut, canlılık ve oksijen, fikir ve medeniyet getirmişler, onların dirilmelerini hazırlamışlardır.”⁴⁵

Peygamberler medeniyetin öncüsüdür. Medeniyetimiz gül medeniyetidir. Gül Muştusu şiirinin son bölümünde insanlığın zor durumda olduğu, bu zor durumun Peygamber kılavuzluğu ile aşılabileceğini söyler. Çölleşen hayatımız için bu kılavuzluğa ihtiyaç vardır.

Yetiş yak lambamızı
Yetiş aydınlat karanlığımızı
Yetiş yeşillendir çöllerimizi
Yetiş dirilt insanımızı⁴⁶

Karakoç bireyden başlayan tüm toplumu kucaklayan kurtuluşu peygamberimizin yol göstericiliğinde Asr-ı Saadet Dönemi İslam'ında bulur. Peygamberimiz, şairin ve insanlığın kalbine kılavuz olması bu yolu kolay kılar. Gençlik yıllarında intiharın eşğine gelen Karakoç böyle bir kılavuz ile kalbini onarır.

Sen bir muştı gibi geldin indin kalbime
Ve iyi ettin onu ve iyi ettin beni
Artık işim yok hastalıklarla vehimlerle
İntiharlarla elle başla hazırlanan ölümlerle⁴⁷

⁴⁴ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan (Şiirler)*, s.443.

⁴⁵ Sezai Karakoç, *Dirilişin Çevresinde*,(6. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2012, s.82.

⁴⁶ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan (Şiirler)*, s.403.

⁴⁷ A.g.e, s.3328.

“Umut, umutsuzluğun olduğu yerde başlar. Çektiğimiz ıstırap, bir çileye, çile de olgunlaşmaya dönüşürse yeni bir oluşumun kapısı açılacaktır. Bu da yükselmeğe doğru bir açılış olacaktır.”⁴⁸

Taha, Karakoç’un İslam ile yeniden dirilen neslinin müşahhas halidir. İslam’dan uzak düşen ruhun ve insanın dirilmesi Kur’an’a bağlıdır. Taha öncü bir insan olarak insanlığı da diriltecektir. İnsan, İslam’ı bulunca kemik, et ve kan yığını olmaktan kurtulur ve ruha sahip “insan” olur. Taha akşam karanlığını aydınlatan insana benzer. Taha, küllerinden yeniden doğmuştur.

Onulmaz bir ölümlle
Kavuran bir felçle
Öldüğü halde
Dört melek ve Kur’an’la
Dirildi Taha
...
Bir akşam deniz nasıl yarılr da
İçinden bir ay çıkar eksiksiz
Taha’nın kalıntılarının içinden
Öyle bir Taha doğuyordu derinden derine⁴⁹

Bu derinden derine doğuş, bir taşın kovuğunda binlerce yıl bekleyip de çürümemiş bir tohum, elverişli şartları bulur bulmaz nasıl yeşerir ve yeryüzüne yeşil mutluluğunu uzatırsa, insanlığın geçmişinde, tarihte gizli tohum halinde düşünceler, ülküler kuvvetler de bu nevi ateşten bekleyiş saatlerinde, yeni bir ilhamın ışığında gün ışığına çıkmaya ve hakikat sistemi olarak göğermeye başlarlar.

...

Diriliş tohumunun doğuş şartlarını sabırla, tahammülle, derinlikleri, genişlikleri ve yükseklikleri kollayarak hazırlaması aşkını yitirmemekte, bütün umut ve tek umut.”⁵⁰

⁴⁸ Sezai Karakoç, *Sür*, (5. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul,2010, s.84.

⁴⁹ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan (Şiirler)*, s. 355-357.

⁵⁰ Sezai Karakoç, *İnsanlığın Dirilişi*, Diriliş Yayınları, İstanbul, 2011, s.137-138.

Gül Muştusu isimli şiir kitabının son şiiri olan “Fecir Devleti” 1970 yılında okurla buluşur. Bu şiir umulan insanın ve umulan medeniyetin genel bir çerçevesini çizmektedir. Diriliş dergisinde (1970) ve Diriliş Işığı (2015) bülteninde de bu şiire yer verilir.

Şiirin tamamında gece ile gündüzün amansız mücadelesi vardır. Gece, içinde bulunulan zamandır. İslamî olmayan bir yaşam ve uygarlık telâkisinin sembolüdür. Bu fırtına öncesi bir uygarlıktır. Fırtına ile birlikte yeni bir uygarlık gelecektir. Bu uygarlığı yeniden diriltecek olan Şeyh Galip gibi ustalar vardır. Kurulacak olan yeni dünyadır.

Yıkıntılar leşler ve mezarlar
Ve gece hışırtıları içinden
Bin yıllık kar altından
Ölüler kentinden
Sıyrılarak
Geceyi ışıklarla delerek
Gelenler var biliyorum⁵¹

Dizelerinde yıkılmışlık ve yeniden doğuş birlikte verilir. Gece, kar ve ölüler umutsuzluğa işaret ederken; şiir birden ışıkla / umutla dolar.

Anladım gelmekte olan zamanı
Yöneldim Büyük Amaca
Doğan güneşe dönen
Bir gün çiçeği gibi
Evet ben gelecek zamanın sesini duydum⁵²

Gelecek zamanın sesini duyan şair, tüm ömrü boyunca bu sese hizmet edecektir. Bu sesi tüm insanlığa duyurmayı, bu sesin duyulmasına aracı olmayı, sanatının ve yaşamının hedefi haline getirecektir. Karakoç “Allah’ın ışığını” yeniden gönüllerde yakmak için tutuşturucu olarak şiiri kullanacaktır. “Allah’ın ışığı sönmemiştir ve sönmeyecektir. Temiz olsun, kirli olsun, tüm pencerelere vurmaktadır ve vurmaya devam edecektir. Gün olacak,

⁵¹ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan (Şiirler)*,s.419.

⁵² A.g.e, s.418.

yine herkese görünür derecede fark edilecektir. Allah'ın medeniyeti yeniden insanların gönlünde ve yeryüzünde bütün ihtişamı ve tantanasıyla kurulacaktır.”⁵³

Özelde insan, genelde İslam coğrafyası, İslam'dan ayrı düşmüşlüğün hüznünü yaşamaktadır. Fecir saati yaklaştıkça bozgunda bir fetih düşüne şahitlik, görünür olacaktır. İnkârın seddi yıkıldıkça inancın fecri doğacaktır.

Karakoç toplumların zaman zaman var olma savaşı vermek durumunda kalabileceklerini, tüm zorluklara rağmen böyle durumlarda toplumu toplum yapan mucize mayasından, ruhları henüz zerrelere halinde de olsa bir iz kalmışsa tamamen umudun yitirilemeyeceğini belirtir.⁵⁴

Dokuz bölümden oluşan “Çeşmeler” şiiri; “bardaktan boşanırcasına paslanan talihin içinden gülümseyen uygarlık ırmağı” üst başlığı ile okuyucuya takdim edilir. 1975’li yılların İstanbul’u ve İstanbul’un tarihî çeşmeleri şiirin konusudur. Ancak çeşme ile uygarlık özdeşleştirilir. Bu uygarlığın Asr-ı Saadet’ten izler taşıyan son büyük temsilci Osmanlı Medeniyetidir. Çeşmelerin suyu kesilmiş, paslanmaya yüz tutmuştur.

Çeşmeler sadece mimarî birer yapı değildir. Halkın ortak kültürünü barındıran, hayata kaynaklık eden mekânlardır. Çeşmeler terk edilmiştir. Tıpkı medeniyetimiz gibi. Çeşmeleri gündeme taşımak medeniyetimizin dirileceğine inanmaktır.

Şairin ruhu eski uygarlıklar çeşmesidir. Diriliş umudu güneş ile özdeşleşir. Diriliş ruhu geceyi gündüze çevirecektir. Bu yönüyle gece sadece güneşin görünmediği andır. Güneşin geçici örtünmesidir. Diriliş tıpkı güneşi bekleyen gece gibidir.

Eski uygarlıklar çeşmesi

Ruhum

Güneş batar o doğar

...

Doğ kendi çeşmenden kendi uygarlığından

Ağacın topraktan

Çiçeğin ağaçtan

⁵³ Sezai Karakoç, *Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi I*, (3. Baskı) ,Diriliş Yayınları, İstanbul, 2008, s.13-14.

⁵⁴ Münire Kevser Baş, *Dirilişin Yapıtaşları*(Sezai Karakoç’un Düşünce ve Sanatında Temel Kavramlar), Lim Yayınları, Ankara, 2015, s.95.

Suyun dağdan doğduğu gibi⁵⁵

Doğmak her yönüyle umudun simgesidir. Bu doğuşun kaynağını da kendi uygarlığımız olarak belirler. Altı şiirden oluşan “Ayinler” insanın tükenmişliği ve bu tükenmişliğin muştı ile sonlanması şeklinde kurgulanır. Kurguda altı ayın aynı zamanda imanın altı şartına da işaret eder. Beşerin iman ile yeniden doğması, İslam ile insan olması temalaştırılır.

Modern dünya, zulmü bir hayat tarzı olarak benimsemiştir. İnsan şeytana yenik düşmüştür. Yağmura yön değiştirebilen, baharı sınırlayabilen insan çıkmazdadır. Bu çıkmaz muştı meleği Cebrail’in birden ortaya çıkması ile sonlanır. Cebrail insan hayatına yeniden Allah’ın emirlerini taşır. Umutsuzluk böylece son bulur.

Umutsuzluğun şahdamarındayız
Birden kurtarıcı ses göğün meşaleleri yaklaşıyor
Dolduruyor yanımızı yoremizi
Cebrail gelgitleriyle ıslanıyor kurumuş dudaklarımız⁵⁶

Kur’an’dan ayrı kalan insanlık gulyabaniler derneğine dönmüştür. Bu derneğin umutsuzluğu, bir ordu gibi inen, Kur’an ayetleri ile son bulur. İlahi ışık önce bireyi sonra insanlığı yeniden kurtaracaktır. Kur’an ile şekillenen hayatlar hep baharı yaşar. Bu bahar ebedî olarak devam eder. İnançsızlık zincirinin mutlaka kırılması gerekir. Yeniden doğuş umudu tüm şiire sirayet etmiştir.

Bir kez daha kurtuluyoruz Kur’an seheri seferinde
Ayetler bir ordu gibi kurtarıcı bir ordu gibi
Dağıtıyoruz bizi çepeçevre saran gulyabaniler derneğini.
...
Bir boydan boya bat batı selsebiline
Yeniden doğ ol kendi kendinin ışıldağı
Kır seni senden eden eski bardağı⁵⁷

⁵⁵ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan*, s.474.

⁵⁶ A.g.e, s.494-495.

⁵⁷ A.g.e, s.496-499.

Ayinler şiirinin kompozisyonu modernizm ve yerli olana dönüş çatışması üzerine kurulmuştur. Modern insan özüne yabancılaşmış, şehirler kurup ona hapsolmuştur. Şehirleşme insan dışındaki tüm canlılar için zulümdür.

Modern dünya insanın eşyaya tapınma sürecini beraberinde getirmiştir. Tanrıyı unutan insan tanrılaşma iddiasındadır. Karakoç tüm bunların karşısına “Yeni Düzen”i koyar. Yeni Düzen Tanrı merkezlidir. Hayat ve ötesi Tanrı gözü ile yeniden yorumlanır. Yeni Düzen İnsan ile Tanrı’nın, insan ile tabiatın barışmasıdır.

Eşyaya ve insana yeni bir maya katan
Kıyamet merceğiyle uyarlı diriliş açısından
Bu son ayinin fısıltısıdır
Yeni bir soluk gelip uykumuzu sarınca
Yeni Düzen’de buluşacak ağaç ve insan
Toprak ve su taş ve karınca
Artık mutluluktur ve mutluluğun ötesidir bu
Tanrı’nın gözüyle bakış penceresidir bu⁵⁸

Dördüncü Âyin’de; “insan doğar bir kere daha doğar sonsuz doğuşu yaşar” dizesinde ifadesini bulan insanın zamana bağlı olmaksızın ruhunu keşfi Karakoç’un yazma serüveninin özünü oluşturur. İnsanın bu öze ulaşmak için hiçliğin ve fâniliğin zehirli memesinden içmemesi gerekir.⁵⁹

Klasik İslamî şiirin en çok işlediği konulardan biri olan, beşerden Yaratıcı’ya varma, konusuna Karakoç da uzak duramaz. Modern zamanların Leyla ile Mecnun hikâyesinin yazarı tanımlaması Karakoç için eksik kalır kanaatindeyiz. O gençlik yıllarında bireye yönelen ve edebiyatımızın en güzel aşk şiirlerinden biri olan Monna Rosa ile başlar bu yolculuğa. Leyla ile Mecnun şiiri bir deneme değil bir anlamlandırma olarak sonlandırır bu yolculuğu.

Leyla ile Mecnun şiirinin “Dönüş” başlıklı bölümünde şair umudun kaynağını ve yöntemini dile getirir. Karanlığın sonunda aydınlık vardır. “Düşler vardır yalancı fecirler

⁵⁸ A.g.e, s.501.

⁵⁹ A.g.e, s.502.

gibidir, güneşi ha getirdim getirdim der, fakat bir türlü getiremez. Çünkü o fecrin daha doğrusu o fecir benzerinin güneşi getirme gücü yoktur. Güneşi getirmek! Ah, sözü ne kadar kolay!... Ama gerçeği! Güneşi getirebilmek için, ilkin, ileride bir güneşin durması lazım” diyen şair gerçeğe ermenin umuduyla, yeniden doğuşun, hazzını yaşamaktadır.⁶⁰

Nice bin kez tattım bitiş şerbetini
Nice kez dişledim ölümün etini
Gün battı sanki kıyamet batışıyla
Dünya parçalandı mahşer çınlamasıyla
Ama doğuş var
Yine bir doğuş var
Dedi bir serçe kuşu
Konmuş son incecik dalına⁶¹

En güçsüz kuşlardan biri olan serçe kuşuna umudu söyletir. “En kötü anlarda bile bu umut bizi terk etmemeli. Körü körüne bir umut olmamalı bu. Bütün kötü şartların şuuruna vardıktan sonraki umut olmalı bu umut.” cümleleriyle sonsuz umudu dile getirir.⁶²

Evet doğdu yine doğmayacak sandığın güneş
Geldi gelmez dediğin haber
Her cehennem bir cennetten işaret
Her kara suyun ötesi bir ak kevser⁶³

Alinyazısı Saati “on üçüncü sağanak” alt başlığı ile 1979-1988 tarihli şiirlerinden oluşur. Şiirde önce İslam şehirlerinin içinde bulunduğu kaos anlatılır. Sonrasında ise insanların ve şehirlerin İslam ile dirileceği umudu dile getirilir.

Umut inanmış Müslümanın alın yazısıdır. Tükenmişliğin doruk noktasında İslam umudu ile doludur şair. Bu umudun kaynağı İslam’ın bizatihi kendisidir. Din, umutsuzluğa yer vermez. İnanan için nihai sonuç cennet umududur. Eninde sonunda hakikate varacak

⁶⁰ Sezai Karakoç, *Sur (Gündelik Yazılar III)*, Diriliş Yayınları, İstanbul, 2010, s.15.

⁶¹ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan*, s.577.

⁶² Sezai Karakoç, *Sur*, s.12.

⁶³ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan (Şiirler)*, s.577.

insanlığın zaman problemi vardır. Alinyazısı ertelenemez. Tüm insanlığın alinyazısı iman ile Tanrı'ya ermektir.

Eninde sonunda
Hakikate sahip olduğumuza göre
Rönesansımız dönemine mi geldik
Parçalanma ve bölünme dönemine mi
Ne olup ne bitiyor
Gün nereye gidiyor
Sana kalsa ikindi ya da akşam
Bana kalsa ikinci
İkinci kuşluk ve ikinci
Sabah alacakaranlığı⁶⁴

İçinde bulunulan durum karanlıktan sunî ışık yapılmasıdır. Bu sunî ışığı inançsızlık girdabı oluşturmuştur. Peygamber dönemi İslam'ı tüm karanlıkları yok edecektir. Hayatlarımız yeniden gümüş sükûnet ile taçlanacaktır. Alinyazısı umulan gelecek için dua ile son bulur.

Tanrım yeniden diriliş tohumlarını
Saçmamız için fırsat ver
Kötülük ilkesini zayıflat
Direnişini kır yoğunluğunu seyrelt
Doğrulukla doldur doğumumuzu
Peygamberin zamanından bir...
Zaman düşür üstümüze
Hakikat içimizde göğersin
Yeniden o gümüş sükûnet gelsin
İkindilerimizin saatine⁶⁵

⁶⁴ A.g.e, s.674.

⁶⁵ A.g.e, s.675.

Hakikatin içimizde göğermesi ile öncelikle insanın dirilmesi hedeflenir. Dirilen insan er ya da geç medeniyetinin dirilmesini sağlayacaktır.

Asr-1 Saadet Döneminin “gümüş sukûneti” Peygamber kılavuzluğunda mümkün olacaktır. Bu sukûnet için sadece çalışmak yetmez aynı zamanda dua da gerekir. Bu şiir umut edilen insan ve dünya için açık bir duadır. Bu dua asra yemin edilen ikinci zamanında yapılır.

2.2. Umut Edilen Şair ve Şiir

Karakoç, genelde sanatkârı, özelde şairleri “başka bir dünyanın yeryüzüne serpiştirilmiş elçileri” olarak görmektedir. Şairler önden giden, yol gösteren; hedeflenen medeniyetin kurucularındandır. Umulan “Yeni Düzen”in şairlerin omzunda yükseleceğine inanır. Şair “yalnız milletin geçmişini değil, geleceğini de yüklenmiştir. Gelecek felaketleri sezip çığlık çığlığa haber vermek, halkı uyarmak, ona yön göstermek, bunu da kalplere ve ruhlara işleyecek bir güçle yapmak ödevindedir.”⁶⁶

Şair şiiriyle eylemini gerçekleştirir. Şairi edilgen olmaktan kurtaran şiiridir. Şiir şairin düşüncesini müşahhas olarak ortaya koyar. Yazıya geçirilen kelimeler bir bütünü oluşturmaz. Aynı zamanda şairi de bütünlük. Öyleyse şair kimdir? “Şair, kelimelerde hayatı bulandır. Hayattan ve tabiattan daha güçlü bir hayatı. O, hep hayatı ortaya koydukça yaşanan hayat ona karşı çıkacak karşılıklı direnç, çekiş ve gerilimden, şairin trajedisi doğacaktır.”⁶⁷

Kelimeler şair için sadece malzeme değildir. Şair, üzerine büyük bir arı oğulu konmuş bir ağaçtır. Oğul, kelimeler... Her kelime bir duygu ve düşünceyi vızıldar durur. Şair kelimelerin büyük uğultusu içindedir daima... O bir yere gitti mi, kelimelerin bulutu da beraber gider oraya... Şair bir vapura binse, kelimelerin, güvercinler gibi şuraya buraya konduklarını görülür. Ve bu kelime yığını içine yabancı bir şey düşmeye görsün... Binbir iğneyle delik deşik olur. Bir süre bu kelimeler şuraya buraya konar, bir kısmı ölür, telef olur. Bir kısmı çeker gider. Geri kalan beslenir; büyür, gelişir, boyuna kendini toplarlar. Sonra eser vermenin vakti gelir, çatar. Petek petek örülen balın vakti... Bal arıdandır, ama arı değildir artık... Bal bir kere bal oldu mu hangi kaba konursa konsun baldır.⁶⁸

Arı ve bal örneği ile kelimelerin şiir oluş öyküsünü anlatmakla kalmaz Karakoç, kelimelerin bir forma sokularak işlenmesini şiirin poetikası olarak ele alır.

⁶⁶ Sezai Karakoç, *Edebiyat Yazıları I*, Diriliş Yayınları, s.66.

⁶⁷ A.g.e, s.70.

⁶⁸ A.g.e, s.88.

Karakoç gelmesini beklediği insan, kadın, şair, medeniyet için ilmik ilmik bir hayat ördüğünü söylemek kanaatimizce yerinde olacaktır. Hiçbir şey tesadüfi ve gütübirlik değildir. İlk şiirlerinde beşere kayan nazar, sonrakilerde İslamî bir bakış açısında demetleneyecektir. Bu demetlenme ile umulan şairin umulan şiirine varılacaktır. Her ne kadar İkinci Yeni ile aynı devirde şiirler verse de İkinci Yeni ile ilintisi formda ve söyleyişte kalacaktır. Sezai Karakoç'un gerçekte İkinci Yeni akımının hedefsiz şiiri ile aynı çizgide birleştirmeye çalışmak boş bir gayretten ibaret olacaktır.

Hayatının ve şiirinin odak noktası haline gelen Asr-ı Saadet İslam'ı Karakoç'u umutlu olmaya yönlendirecektir. "İkinci Yenicilerin ağız birliği ettikleri karamsarlık, sıkıntı ve bunalım gibi 'moda' düşünce ve temalara katılmamaktadır. Çünkü sıkıntı ve karamsarlık madde ile sınırlı duygulardır. Sezai Karakoç, maddeyi aşmış gibi görünen ruh değerlerine bağlı bir şairdir."⁶⁹

Şair, toplumun ruhunu kendi ruh dünyasında eritmiş kişidir. Acıyı da sevinci de derinden ve öncelikle şair yaşar. Toplumun tüm duygularını kristalize olmuş olarak şairde bulmak mümkündür. Şair, kalbini bir yansıtıcı ayna olarak kullanır. Bu aynada dış çevreyi seyretmek mümkündür. Özellikle trajediye yatkındır şairin gönlü. Dış dünyayı derinlemesine yaşarken kendi trajedisini unuttur.

Şair o büyük ağıtçı geldi dünyamıza
Günlerce gecelerce ağlattı bizi
İrili ufaklı ölenlerimizin ardından
Öldü ve kendi ağıtını yazmadan gitti⁷⁰

Kendisini bir ağıtçı olarak görmek istemez şair. Bir başlangıç olan mevlit yazmaktan yana olduğunu haykırır. Karakoç, her ânı bir başlangıç olarak görür. Bu başlangıcı "diriliş" olarak ifade eder. Sonsuz bir devinim olarak, her sonun başlangıcı olarak okura doğumu/dirilişi muştular.

Bu hüznün havasının ağıtçısı olan şair şiirin ilerleyen bölümlerinde umuda yapılan yolculuğa devam edecektir. Şiir, umut yolculuğunun en başat yapı taşlarındandır.

⁶⁹ Ahmet Kabaklı, *Türk Edebiyatı*, 4. Cilt, s.212.

⁷⁰ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan*, s.633.

Ben ağıt yazmayı sevmem
Ölümden değil dirilişten yanayım
Ölümden değil ölüm sonrasında yana
Ağıt yazmaktan değil mevlit yazmaktan yana⁷¹

şairin Yeni Bir Dünya kurma çabası sanat eseri aracılığı ile gerçekleşecektir. Sanat eseri gök katına açılan penceredir. Gök katından Allah'ın rahmetini sanat eseri aracılığıyla yeryüzüne indirme ve insanlığı Allah hakikati ile buluşturma eyleminin vasıtasıdır Karakoç'un şiiri.

Yeniden başlamak yazma sanatına
Kat kat olup açılmak gök katına
İndirmek yeryüzüne Allah'ın rahmetini
Bir gül gibi sunmak dünya saltanatına⁷²

şair sadece felakete uğramış ulusu için ağıt yakan, ağlayan biri değildir; onu ayağa kaldırmak için başını yükselten, toplum minberine çıkan kahramandır da. Umutlandıran, muştular saçandır.⁷³

Sanat eseri toplumun sorunlarını dile getirmelidir. Toplumun acısını, sevincini yansıtmalıdır. şair adeta toplumun vicdanıdır. Peygamberler ve velilerin ardında toplumun yol göstericileridir. Çağın şifresini çözmek, umut edilen, şairlerin işidir.

Yazısız bir mezar taşıın belki
Ama kendisi yazı olan
Çağın toprağındaki şifreyi söken⁷⁴

Topluma umut olmayan şiir eksiktir. Bu yönüyle de İkinci Yeni şiirinin karamsar ruh halinden ayrılır. şair, kelimelerle dünya Kur'an bu dünyaya sultanlık eden kişidir. şair,

⁷¹ A.g.e, s.624.

⁷² A.g.e, s.620.

⁷³ Sezai Karakoç, *Edebiyat Yazıları I*, s.53.

⁷⁴ Sezai Karakoç, *Gündönümü*, şair, s.610.

yılların tepesinde gül açtırmak, akrebin ağzında tebessüm vücuda getirmek, deve sırtında dans etmek gibi bir kader cambazlığının adamıdır.⁷⁵

Ve sen şairsin kelimeler ülkesindeki bilge
El salla fosfordan daha ışıtmış umut
Zeytinden daha yeşil bir muştı⁷⁶

Sezai Karakoç'un umduğu şiirin hedefi İslam'dır. İslam'a hizmet etmeyen şiiri gereksiz bulur. Sanat ve bilim bile, Tanrı'ya yaklaştıkça kutlu olan insan faaliyetleridir. Ondan uzaklaştıkça da, hayvanların mahzunluğu yanında, insanı hayvanlardan aşağı düşüren, "aşağıların aşağısına" bir düşüşe uğratan bir vasıta olur.⁷⁷

Şiirin hangi pencereden hayata bakması gerektiğinin ifadesinden sonra; şiirin hangi kaynaktan beslenmesi gerektiğini ifade edecektir. Klasik şiirimiz modern zamanlarla birleştirilmelidir. Hatta sadece Türklük coğrafyasının değil İslam'ın Asr-ı Saadet Dönemi şiirlerini de şiirimizin beslendiği kaynaklardan sayar. Bu doğrultuda "İslam'ın Şiir Anıtlarından" isimli şiir seçkisi de oluşturur.

Gözlerin
Lâle devrinden bir pencere
Ellerin
Baki'den Nefi'den Şeyh Galip'ten
Kucağıma dökülen
Altın leylak⁷⁸

Şair, edebiyatın geleneksiz olmayacağını ifade eder. Gelenekten yararlanma özellikle tema seçiminde kendisini gösterir. Modern dönemlerin "Leyla ile Mecnun"unu yazarak bu şiirin örnek teşkil etmesini ister.

⁷⁵ Sezai Karakoç, *Edebiyat Yazıları I*, s.67.

⁷⁶ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan*, s.609.

⁷⁷ Sezai Karakoç, *Gün Dönümü*, (7. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2010, s.20.

⁷⁸ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan*, s.428.

Medeniyetin “göl medeniyeti” olduğunu ve Şiire gölle girmek gerektiğini sölzer. Atalara uymak geleceğe gúç katar. Şiir kelimeler ülkesidir. Kelimelerin ile kurulan dúnnyada seşim de geleneğe uygun olmalıdır.

Gölle başla Şiire atalara uyarak
Ey Şair kelimeler ülkesine gir gölle⁷⁹

Klasik Şiirin son temsilcilerinden olan Şeyh Galip’in mizaç özelliklerini ve Şiirini kendi ruh iklimine yakın bulur. Umulan Şair prototipi olarak takdim eder. Ayrıca Şiirin nasıl bir gelenekle beslenmesi gerektiğine işaret eder.

Ve Şeyh Galip, yeniden işbaşında şafakta
Yeni dúnnyanın ilk ustalarından
Benim dúnnyamın muřtucularından⁸⁰

“Leyla ile Mecnun” Şiirinin “şairin korkusu” başlığını taşıyan bölümünde bu Şiiri yazma sebebini açıklar. Klasik şairlerden daha üstün eser veremeyeceğini kabullenir. Fuzûlî’yi, Câmî’yi, Nizâmî’yi geçemeyeceğini vurgular. Ancak klasik konuların ve klasik şairlerin günümüz şairlerine örneklik teşkil etmesini ister. Umulan dúnnyanın beslenmesi gereken kaynağı işaret etmesi bakımından değerlidir.

Bir öykünün önünde nasıl durdun
Niçin kendini bu sarp yola vurdun
Daha iyisini mi yazacaksın içlilikte Fuzûlî’den
Daha ileri mi gideceksin Câmî’den
Çağın geçer akçe konuları dururken
Bu ateşten ise giriştin neden?⁸¹

⁷⁹ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan*, s.435.

⁸⁰ A.g.e, s.416.

⁸¹ A.g.e, s.569.

Şairler kalabalıklar içinde yalnız yaşayan, ruh ikliminde sürekli unutulmuş kişilerdir. 1975 yılında yazılan “Çeşmeler” şiiri tarihî çeşmeleri konu edinir. Ancak şairlerin / şairin çeşmelerle kader ortaklığı dikkat çeker. Şairler insanlığın zaman içindeki akışının özetidirler.

Benim yalnızlığında
Damıtılmış çeşmeler
Kurumuş unutulmuş
Çeşmelerin akışıyım
İnsanlık içinde⁸²

“Çeşmeler” şiiri şairden bekleneni ortaya koyar. Çeşmeler eski toplumun hayat kaynağıdır. Toplumun susuzluğunu giderirler. Şairler de ruh iklimini besleyen kaynaklardır. Çirkefe batmış insanlığı yıkama görevini üstlenmiştir şairler. Umulan temiz bir toplumdur. Bu toplum elbette umulan şairlerle gerçekleşecektir.

Bilirlerdi çeşmelerinde
Kendileri gibi
Toplumun ortasında
Çağıldayıp durduğunu çeşmeler
O insanların susuzluğunu giderir
Arıtır ellerini ayaklarını
Şair de giderir ruh susayışını
Yıkar çirkefe batmış insan ruhunu⁸³

Karakoç’un umut ettiği şair/şiir başlığı altında şairin ödevi nedir? Şiirin kaynağı ne olmalıdır? Gibi sorulara cevap bulmaya çalıştık. “Sanat tutumum, genel dünya görüşümün bir bölümünden başka bir şey değildir. Onu bir sesin, yeni bir sesin sırtına yüklemekten ibarettir. Benim şiirim aşk, hürriyet, yaşayış ve ölüm gibi var olmanın dinamitlediği noktalardaki trajik espriyi, irrasyonele ve absürde bulanmış (mutlak)’ı zapt etmektir.” diyen

⁸² A.g.e, s.463.

⁸³ A.g.e, s.467.

şair Kur'an'a nazm-ı ilahî olarak baktığını ifade edecektir. Felaket yerine umudun şiirini yazan Karakoç'un şiirlerini "Gün Doğmadan" ismi altında birleştirmiş olması da tesadüfi değildir.⁸⁴

Karakoç tıpkı Mehmet Âkif Ersoy ve Necip Fasıll Kısakürek gibi, şiiri amaç edinen değil, amacı doğrultusunda şiir yazan kişidir. Ancak amacını şiire başarılı bir biçimde yediren, şairane söyleyişten kopmayan Sezai Karakoç'tur. Bu şairane söyleyişe İkinci Yeni şiirinin söyleyiş özelliğinin katkısı da kaçınılmazdır.

Karakoç'un şiirini, hem klasik dönem hem de Cumhuriyet dönemi şiirimizin terkihi şeklinde değerlendirmek yerinde olacaktır. Bu terkip ne şiirselliği fikre ne de fikri şiirselliğe esir etmeyen; umut edilen şiirdir.

Umut edilen şaire gelince; o Sezai Karakoç'tur. Örnek hayatı, şair nasıl olmalı sorusuna cevap niteliğindedir. Kapitalizmin insanları esir aldığı bir dönemde kapitale karşı Âkifçe bir tavır takınır. Âkif'in "İstiklâl Marşı" yazma yarışmasındaki kapitle olan ilişkisinin bir benzerini yaklaşık yüzyıl sonra sergiler.

2007 yılında Kültür Bakanlığı "Kültür ve Sanat Büyük Ödülü"ne layık görülür. Ancak "belgeleri postayla gönderin, parasal ödülü de kültür sanata harcayın" mesajı Âkifçe tavrın devamıdır.

1968 yılında Türk Talebe Birliği Milli Hizmet Madalyası'na, 1970 yılında Sürgündeki Macar Yazarları Gümüş Madalya Ödülüne, 1982 yılındaki Türkiye Yazarlar Birliği Hikâye Ödülüne, 1988 yılında Türkiye Yazarlar Birliği Üstün Hizmet Ödülüne, 1991 yılında Dünya Sanat ve Kültür Akademisi Ödülüne karşı tavrı da 2007 yılında tavrıyla özdeşir. Hatta 2011 yılındaki "Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü" nün kendisine verilmesinde de aynı tavrı sergiler. Bu tavır "mahcup ve onurlu" şair tavrıdır. Kula kulluk etmeyen şair tavrıdır. Bu tavır Âkif'in Ankara'nın soğuk kışına paltosuz direnmesi; Karakoç'un açlıktan hastanede tedavi görmesidir.⁸⁵

2.3. Umut Edilen Şehir

Karakoç çok yönlü bir medeniyet tasarımcısıdır. Medeniyetin tamamlanması için insan ve mekânın birliktelik arz etmesi gerekir. Şehir, medeniyetin ve kurulmak istenen

⁸⁴ Sezai Karakoç, *Edebîyat Yazuları II*, s.44.

⁸⁵ Hamit Aydın, 26.12.2011, www.haber7.com

İslam sitesinin başkentidir. İslam sitesinin en küçük birimi evdir. Evler çoğalınca şehir, şehirler çoğalınca “Öz Ülke ” meydana gelir.

Öz Ülke “Dar’ül İslam”dır. Bu Öz Ülke nin mahiyeti ne olmalıdır? Bu sorunun cevabı Karakoç’un nihai hedefini de ortaya koyar. “Bir site kuralım. İslam sitesini yeniden kuralım. Canlandıralım, diriltelim onu. Çağ içinde varoluş hikmetim bu.

Kentler her yönüyle mümin hale gelmelidir elimde. Çünkü şehirlerin de inanmış, inkârcısı, nihilisti, âte olanı vardır. Toplam anlamıyla kent ya iman ya isyanı haykırır.

Ben, iman haykıran, sessizliğinde iman çınlayan şehirlerin mimarı olmalıyım. Müslüman olmak, bana bu görevi yüklüyor.”⁸⁶

Umulan şehrin karşısında öncelikle modern dünya şehirleri yer alır. Bu şehirleri Batılı şehirler ve Osmanlı şehirleri olarak ayırmak mümkündür. Batılı şehirler insanı tüketen, kapitalizm ya da komünizm çarkları arasında ruhu sıkıştıran şehirlerdir.

Batı medeniyetinin sembol şehirleri türedi uygarlıkların beşiğidir. Özellikle Paris Avrupa’nın ülkü mezarlığıdır.

Bana ne Paris’ten
Avrupa’nın ülkü mezarlığından
Moskova’dan Londra’dan Pekin’dan
New York
Bütün bu türedi uygarlıklar umurumda mı⁸⁷

Bu türedi uygarlıkların şairin umurunda olmamasının başka sebepleri de vardır. Bu şehirler istilacı ve hasta bir ruh halinin yapılanması olarak diğer şehirlere de örneklik teşkil eder. Betonun vicdanları sarmaladığı ve insanı benliğinden uzaklaştırdığı şehirlerdir.

İnsanlıkla kendi aralarında
Beton atıyorlar taş biriktiriyorlar
Duvarlar çetin pencereler yüksek

⁸⁶ Sezai Karakoç, *Diriliş Neslinin Amentüsü*, (16. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul 2012, s.41.

⁸⁷ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan*,s.426.

Gittikçe kapanıyoruz içimize
Duvarlarla çevrilerek⁸⁸

Modern şehirler inançsızlık denizinde yüzmektedir. İnsan, eşyanın kulu olmuştur. Modern şehirde insan kendisi dışındaki tüm canlıları yok saymaktadır. Sınırını bilmeyen insan, karşıdan karşıya geçmeye çalışırken can veren kedinin yaşama hakkına tecavüz etmiştir.

Kim verecek kedilere trafik bilgilerini
Ki hayatlarıyla ödemektedirler bir yandan öbür yana geçmeyi⁸⁹

“Ayınlar” şiirinde aynı insan tabiata meydan okumaktadır. Yağmura yön veren, baharı sınırlandıran insan, yanılıgdadır. Kazanılması imkânsız bir savaşa girmiştir ve kaybedecektir.

Bağırabilirsin! Yağmura yön değiştirebilirim
Baharı sınırlandırabilir, çarpıtabilirim çiçeği
Tabiat benimle birlik değil artık
Benden bana bir ilişirme⁹⁰

Batılı manada kurulan bir şehir olan Ankara da Karakoç’un eleştiri oklarını üzerine çekecektir. Ankara “türedi” medeniyetlerin bir uzantısıdır. Yeni insan tipinin yeni şehridir. İnsana ait sıcaklık bulunmaz Ankara’da. Çarpık ve köksüz bir şehirdir. Hacı Bayram Veli Camii ve civarını ayırır Ankara’dan. Burası şehrin ruhunun simgesidir. Ancak engellerle ve dumanlarla örtülü/yasaklıdır.

Ama ne yazık ki, şehir ölü. Natürmort şehir. Firigofirik şehir
Ruhumun simgesi olan bir dumanla örtülü.
Yalnız bir anti-şehir var durur içimde,

⁸⁸ A.g.e, s.320.

⁸⁹ A.g.e, s.483.

⁹⁰ A.g.e, s.485.

Bir türbe, bayram biçiminde.
İç kale. Aslanlı cami
Ve bir dergâh taç gibi
Zincire vurulmuş tapınma evi⁹¹

Karakoç'un modern dünya şehirlerinin karşısına koyduğu şehirleri de ikiye ayırmak gerekir: Birincisi çocukluğunun şehri Diyarbakır, ikincisi ise İslam'ın huzurlu iklimlerine bir zamanlar ev sahipliği yapan İslam şehirleridir.

Gül Muştusu isimli uzun şiirin mekânı, çocukluk anılarını içinde barındıran Diyarbakır, özellikle Ergani ve çevresidir. İslam'a ve Allah'a varmanın rehberi peygamberlerdir. Zülküfül dağı eteğindeki Ergani bu varışın mekânlarından. Şiirin zamanı bahardır. Bahar güllerle donanmış, sokaklar gül kokmaktadır. Diriliş umudunun simgesi olan bahar tüm Anadolu kentlerini kaplar. Beklenen kentlerin ufku gülle çevrelidir. Kuzuların doğması, günün doğması beklenmektedir Ergani'de. Gül yetişmeyen, gül kokmayan yer yok gibidir. Gül, umut edilen medeniyetin hem varlık sebebi hem de tamamlayıcısıdır. Böylece tüm tabiat insanlığın yeniden doğuşunun türküsünü söyler. İnsan mekânla birleşir. Onunla yücelir.

Kuzuların doğması nasıl beklenirse o ülkede
Güllerin açması da öyle beklenir gün doğmadan önce⁹²

İslam'ın diriliş şehirleri vardır. Bu şehirler uyanmayı beklemektedirler. Kutlu şehirlerin ruhları geceleri gözlere görünen yatırlar gibi uyanacaklardır. Bursa'nın, İstanbul'un, Konya'nın Diyarbakır'ın, Erzurum'un, Şam'ın, Bağdat'ın, Buhara'nın, Semerkant'ın ve baş safta Mekke'nin, Medine'nin ve hepsiyle birlikte Kahire'nin ve Kuala-Lumpur'un, Bingazi'nin, İslamabad'ın, Darüsselam'ın ruhları diriltecektir. Elinde bir meşale, bu kış gecesinde dolaşacak olan o çocuğun ulaştığı her kent, dirilişe erecektir. Tüm bu başkentler "Öz Ülke" topraklarıdır. Bu topraklar dirilmeye gebedir.⁹³

⁹¹ A.g.e, s.489.

⁹² A.g.e, s.372.

⁹³ A.g.e, s.15.

Gül Muştusu adlı şiirde tüm bu şehirlere peygamber imdadı isteyecektir. Bu şehirler iyilik, sulh ve emniyet ülkelerinin başkentleridir.

Mekke'ye Medine'ye Şam'a
Kudüs'e Bağdat'a İstanbul'a
Semerkand'a Taşkent'e Diyarbakir'e
Yetiş peygamber imdadı yetiş.⁹⁴

İslam şehirleri arasında İstanbul'un ayrı bir değeri vardır. İstanbul, kendiliğinden başşehirdir. İslam'ın baş şehridir. Hatta Roma ve Bizans'ın. Başşehirlerin ve kıtaların efendisi olan İstanbul'un bir "paryakent", bir "şehirler proletaryası" olmasına gönlü elvermez.⁹⁵

Umulan dünyanın başşehri yeniden İstanbul olmak zorundadır. Karakoç'un şiirlerinde İstanbul ânın değil, geçmişin İstanbul'udur. Bu, geçmişe özlem değil, gelecekte geçmiş kurma umudunun bir tezahürüdür. Modern dünyanın tükenmişliği içinde modern dünyaya reçete sunmaktır. Bu reçete bireye, şehre ve medeniyete İslam'ı umut olarak sunmakla mümkündür.

"İstanbul'un Hazan Gazeli" başlıklı şiir önce İstanbul'un tükenmişliğini konu edinir. Ancak şehir sadece tükenmişliğe terk edilmez. Tükenmişliğin nasıl aşılacağı önerisi ile sonsuz umuda varılır.

"Ne yapacaksın plaj yerlerini
Gidelim Kâğıthane'ye Sadâbat harabelerine"⁹⁶

Şiir, 1982 tarihlidir. Modern kültürün reddiyesi şeklindedir. Tarih bilincinin hafızalardan silindiği, hızlı bir dönüşüm sürecinin hoyratça devam ettiği yıllardır. Sadâbat harabeye evrilme sürecini tamamlamaktadır. Toplumun kapitalizmi öncelediği bir zamanda mekânların ruhunu düşünecek ne zaman ne de imkân vardır. Kasırğa, kenti köklerinden

⁹⁴ A.g.e, s.404.

⁹⁵ Sezai Karakoç, *Çağ ve İlham*, s.109.

⁹⁶ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan*,s.618.

sarsarken köklere yönelme, köklerden zevk alma teklifidir “İstanbul’un Hazan Gazali”. Bu teklifini kabul edecek yol arkadaşlarına geçmişin ince kültürünü bir alternatif olarak sunar.

Sinemaya gidiyorum de annene
Cuma namazına gidelim onun yerine
...
İstanbul’un kaybolan geçmiş tarihini tabiatını
Son kez tadalım başlamadan ahret seferi.⁹⁷

1982 tarihini taşıyan bir başka şiir “Kızkulesi’ne Gazel”dir. Bu zaman, İstanbul’un yeniden ipeğe çevrildiği zamandır. Bu, kule ile beraber şehrin yeniden doğmasıdır. Güneş bile bu doğuşa hasrettir. Şiir, kentle beraber insanlığın yeniden doğmasının umudunu müjdeler.

Bir gün bir uğurlu doğu saatinde
Kızkulesi bir zafer takı gibi yükselir”
...
Güneş der ki yeniden doğmaya değer
O günü o kuleyi o çocukları görmelidir⁹⁸

Tüm İslam kentleri Batılı değer yargılarının yağması altındadır. Şehirler özgür değildirler. Ancak şehirlerin özgürlüğü yakındır. Bu özgürlük şehirlerin ve İslam’ın başkenti İstanbul’dan başlayacaktır. Tanrı’ya gerçek manada kul olanların sonsuz özgürlüğüdür.

Gerçek özgürlüktür kölelik değil Tanrı’ya kulluk
İstanbul olacak gerçek özgürlüğün türküsü⁹⁹

İslam sitesinde, kıymetlerin ölçüsü, erginlik ve erdem (fazilet)tir. Böyle bir siteyi oluşturmanın nihai hedefi “Diriliş Sitesi”dir. Bu sitenin her yerinde metafizik çınlayacaktır.

⁹⁷ A.g.e, s.618.

⁹⁸ Sezai Karakoç, **Gün Doğmadan**, s.619.

⁹⁹ A.g.e, s.664.

Her yer tapınakmış gibi, her kişi tapınak görevlisiymişçesine. Klan gibi tabiattan doğma ilkel metafiziğin mahkûmu olmak değil, metafiziğin şuurunu taşıyarak olmak. Kişilerdir bu şuur toplumdaki binlerce olarak üst üste katlayacak ve böylece Batı sitesinden ayrı bir yeni İslam sitesi doğacaktır. Bu sitenin adı, Diriliş Sitesi'dir.¹⁰⁰

Diriliş Sitesinin başkenti İstanbul olmakla birlikte, Medine alternatif başkent olarak sunulur. Bu başkentler aynı zamanda umut edilen Asr-ı Saadet Dönemi İslamî yaşamının süreceği yerlerdir.

2.4. Umut Edilen Kadın

Beklenen nesli doğuracak olan kadın, annedir. İdeal kadın olmadan ideal insan ve ideal medeniyet de gerçekleşemez. Toplumun temel taşı annedir. Her kadın anne adayıdır. Evini ve İslam sitesini düzene koyacak olan anne.

Karakoç, umut edilen kadını anlatabilmek için öncelikle çağa yenik düşmüş kadının özelliklerini verir. Böylece tükenen kadının karşısına beklenen kadını koyar.

“Alinyazısı Saati” şiirinde İslam coğrafyasının kapitalizm ve komünizmin yıpratıcı etkisinde harap oluşu anlatılır. İslam şehirleri İslam'dan uzaklaştıkça bozulma tüm hayata sirayet etmektedir. Genelde İslam toplumu, özelde ise İslam kadını değer yargılarından uzaklaşmaya başlamıştır. Anne ve sevgili olan, yüreği merhamet dolu kadınlar yerlerini erkeklerin kötü alışkanlıklarına özentili kadınlara bırakmıştır.

Ve o kadınlar nereye gittiler
Anne olan sevgili olan o kadınlar
Çocukların üzerine titreyen
Kırpıklarında hep aynı
Sevgi ve merhamet ışığı
O kadınlar gökyüzüne mi çekildiler
Eleğimsağmalara mı göçtüler
Muratlarımızla birlikte
Ve şimdi
Erkeklerin kötü alışkanlıklarına özentili
Bir kadınlar seli

¹⁰⁰ Sezai Karakoç, *Diriliş Neslinin Amentüsü*, s.40.

Onlar gibi

Kumar, içki ve şiddetin esiri¹⁰¹

Ülkelerin ve kentlerin bozulmasının asıl sebebi insanlardır. İslam toplumunda en son bozulması gereken kadınlardır. Değer yargılarından uzak düşen İslam beldeleri bu bozulmayı hızlandırır. Türedi uygarlıkların haz ve eğlence anlayışına İslam annesi ve sevgilisi de yenik düşmüşken Karakoç'un 'hayır' haykırışına tükenmez umudu eşlik eder.

Hayır, sabah yıldızı

Gözümüzün bebeği

Gönlümüzün çiçeği

Sevgili

Sabah yıldızı

Oyun bitmedi

Bitti sayılan bu yerde

Yeniden başlayacak

İndi sanılan bu perde

Yeniden açılacak

Kadının yedek bir türe dönüştürülmesine, bir meta gibi kullanılmasına itiraz yükselir. Kadının iş düzeni ve iş özgürlüğü yeniden düzenlenecektir. Kadın, "Onlar"ın kadınına benzemeyecek ve gül medeniyetinin en önemli unsuru olarak geri döneceklerdir.

Onların istediği gibi değil

Kaderin istediği biçimde

Kan seli olarak değil

Gül sağanağı halinde

Ve yeniden

O anneler ve o sevgililer geri gelecekler.¹⁰²

¹⁰¹ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan*, s.650.

¹⁰² A.g.e, s.651.

Umulan kadın, umulan sevgili yeniden cemiyet hayatına dahil olmuştur. Onu hiçbir Batılı değer, hiçbir aldatıcı şart ve mekâna göre değişmeyen Leyla sembolü ile umut edilen sevgili tekrar tarih sahnesindedir.

Karakoç'ta kadın, yeniden idealleştirilmiştir. Yataklarda kasıkları öpülen, sabahlara kadar uyutulmayan, kucaklarda gezen dişinin yerini yeni bir "Leyla" almıştır.¹⁰³

Leyla'yı götürüp Londra'nın ortasına
Bir bülbül gibi yaşamasını değiştirmez
Leyla diyorsam şu bizim gerçek Leyla¹⁰⁴

Her anne kadındır ancak her kadın anne değildir. "Köpük" adlı şiirde bu gerçek" bir kadını al onu yont yont anne olsun" dizesiyle ifade bulur. Anne ilk terbiyeci, ilk öğretmen olarak değerlidir. Hayatın kaynağı olan anne Allah'ı ilk öğretmen olarak ayrı bir değere sahiptir.

Annemin bana öğrettiği ilk kelime
Allah şah damarımdan yakın bana benim içimde¹⁰⁵

Hız. Meryem, Karakoç'un anneyi mitleştirdiği sembol şahsiyettir. Umut edilen kadındır Meryem. Annesi en çok Hız. Meryem'e benzer. El değmemiş temizlik ve masumiyettir. Annesinin vefatı üzerine yazdığı "Yoktur Gölgesi Türkiye'de" şiiri sadece anneyi anlatmakla kalmaz, örnek anneyi; yarı melek, yarı insan olarak bizimle buluşturur." Billûrdan, bir meçhul Meryem olarak hafızalara nakşeder.¹⁰⁶

Umut edilen neslin yetiştiricisi olan kadın, çeşitli safhalardan geçtikten sonra anne olur. Gençlik dönemlerinde ise kadın, Leyla olmayı başarabildiği sürece değerlidir demek kanaatimizce yanlış olmaz.

¹⁰³ Ahmet Kabaklı, *Türk Edebiyatı*, 4. Cilt, s.211.

¹⁰⁴ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan*, s.56.

¹⁰⁵ A.g.e, s.77.

¹⁰⁶ A.g.e, s.129.

2.5. Umut Edilen Nesil

Şair, kelimeler ülkesine sultanlık ederken o kelimelerle yeni bir dünya tasarlar. Yaşanan dünyadan tamamen bağımsız olmayan ancak yaşanan dünyaya da esir olmayan, umut edilen bir tasarımdır bu.

Bu tasarımın insan unsurunun başında gençlik gelir. Gençlik umulan dünyanın kirlenmemiş mimarıdır. Edebiyatımızda, süregiden hayata alternatif hayat önerisi sunan pek çok şaire rastlamak mümkündür.

Umulan nesil Mehmet Âkif'te Âsım, Tevfik Fikret'te Haluk, Necip Fazıl'da Mehmet'tir. Beklenen neslin, kimi zaman yaşanan hayatta örtüşen bir karşılığına rastlamak mümkündür. Kimi zaman da tamamen umuttur. Umut edilen geleceğin kurucularıdır.

Karakoç'un umut edilen neslinin özelliklerini ve bu neslin yolculuğunu anlamak için Masal şiirinin kurgusuna ve bu kurgunun ne ile, nasıl mücadele ettiğini incelemek yerinde olacaktır.

Masal şiiri doğulu bir babanın yedi oğlunu Batı'ya göndermesi ve oğulların Batı karşısındaki tutumu üzerine kurgulanır. Yedi sayısı geleneksel Türk kültürüne işaret eder. Birinci oğuldan başlayarak devam eden bireyin tavrı ile medeniyetimizin Batı karşısındaki tavır alışını benzerlikler göstermektedir. Şiir, önce neslin nasıl olmaması gerektiğini, ironik bir şekilde dile getirirken; son oğulla beraber pasif bir direnişin, dirilişe vesile olması hedeflenir.

Umut edilen neslin önce nasıl yok olduğu sonra dirilme umudunun nasıl doğduğu hikâyeleştirilir. Böylece olumsuzdan olumluya bir yolculuk gözlenir. Bu şiiri medeniyetimizin yolculuğu olarak görmek son derece yerinde olacaktır. Doğu'nun değerlerine sahip babanın Batı değerlerine öykünmesi sonucunda elindekileri de kaybetmesi; on yedinci yüzyılda başlayan, Tanzimat'la devam eden ve Cumhuriyetle ivme kazanan bir sürecin özeti niteliğindedir. Eleştiri hem Batılı olma hevesine hem de Batı'nın hilelerinin farkına varamamadır. Bu hileler sonucunda yok olan değerler Masal şiirinin sembolik anlatımı içine gizlenmiştir.

Birinci oğul Batı kapılarında törenlerle karşılanır. Büyük şölen ve ziyafetler sonucunda Batının hileli emellerine yenik düşer ve hülyalar içinde, sabahı göremeden öldürülür. Birinci oğul ne olduğunu bile anlayamamıştır. Gerçekle ilişkisi koparılmıştır. Hatta babaya övgüler düzülerek bu aldaticılık perçinlenmiştir. Birinci oğul İslam

Medeniyeti'nin Batı ile ilk temasıdır. Bu ilk temasta yüceltilerek ölümü hazırlanan, gerçeği göremeyen İslam aydınlarına da gönderme yapılır.

Birinci oğul Batı kapılarında
Büyük törenlerle karşılandı
Sonra onuruna büyük şöenler verdiler
Söylevler söylediler babanın onuruna
Gece olup kuştüyü yastıklar arasında
Oğul yarınki masmavi şafağın rüyasında
Bir karaltı yavaşça tüy gibi daldı içeri
Öldürdüler onu ve gömdüler kimsenin bilmediği bir yere¹⁰⁷

Doğulu babanın ikinci oğluna kurulan tuzağın adı “kadın”dır. Anne doğurmamış, gök doğurmuş kadar güzel olan kadının peşinde yıllarca koşan ikinci oğul hayatına, kayalıktan atlayarak, son verir. Böylece Batı'nın umulan nesle kurduğu bir tuzak daha deşifre edilir.

İkinci oğul Batı ülkesinde
Gezerken bir ırmak kıyısında
Bir kıza rastladı dağların tazeliğinde
...
Gül tütününden doğmuş sanki
Anne doğurmamış da gök doğurmuş onu
Saçlarını güneş destelemiş
Yıllarca peşinden koştı onun

¹⁰⁷ A.g.e, s.409.

Kavuşamadı ama ona
Batı bir uçurum gibi girdi aralarına
Sonra bir kış günü soğuk bir rüzgâr
Alıp götürdü onu¹⁰⁸

İkinci oğulun intiharı üzerine Doğulu baba hileyi yavaş yavaş fark eder. Ancak işin künhüne varmak için üçüncü oğlunu da Batıya göndermekten geri durmaz.

Üçüncü oğul iki kardeşini sağ ya da ölü bulma hevesinden çabuk vazgeçer. Üçüncü oğulun imtihanı “para” ile gerçekleşir. Önce aç karnını doyurmak için iş bulur, sonra şef, daha sonra ise patron olur. Asıl kölelik patron olması ile başlar. Geceleri kravat bağlamasını öğrenen üçüncü oğul medeniyetin başkalaşımını da temsil eder.

Umut edilen neslin Batı’nın büyüünden uzak durması gerektiğini öğütler. Bu büyüün adı para ve zenginliktir.

Çok aç kaldı ezildi yıkıldı
Ama bir iş buldu bir gün bir mağazada
Açlığı gidince kardeşlerini arayacaktı
Fakat Batı’nın büyüü ağır bastı¹⁰⁹

Sezai Karakoç, Batı’nın değer yargıları ve yaşam tarzı karşısında Tanzimat’tan beri süregelen tükenmişliği ve çelişkiyi, patron olmasına rağmen “uşak” olmaktan kurtulamayan neslin trajedisini anlatır. Bu trajedi pek çok neslin farklı dönemlerdeki tecrübesini barındırır. Kimi zaman genç Namık Kemal’i, kimi zaman Haluk’u, kimi zaman da geçinme ve daha iyi hayat sürme umuduyla Avrupa’ya giden neslin trajedisidir. Karakoç, batıcılığı da Doğu-Batı sentezini de reddeder. Çünkü Karakoç’un umut edilen nesli İslam ile dirilen yeni bir nesildir.

Şef oldu buyruğunda birçok kişi

¹⁰⁸ A.g.e, s.410.

¹⁰⁹ A.g.e, s.410.

Kravat bağlamasını öğrendi geceleri

Gün geldi mağazası oldu onu parmakla gösterdiler

Patron oldu ama hâlâ uşaktı

Ruhunda uşaklık yuva yapmıştı çünkü¹¹⁰

Patron olan uşağın babasına gönderdiği yüklü meblağlı çeki Doğulu baba yırtıp oynasınlar diye köpek yavrularına atacaktır. Bu tavır Doğu Medeniyetinin kodlarını ifade etmesi bakımından değerlidir.

Dördüncü oğul okumuş, bilgin bir nesli temsil eder. Bu bilgin son derece sığ, sözde bilgindir. Batı'yla karşılaşır karşılaşmaz kendisine reddiye oluşturan teslimiyetçi aydındır. Bu aydın örneğine hem Osmanlı'nın son döneminde hem de Cumhuriyet döneminde sıkça rastlarız. Batı'nın üstünlüğü için bahaneler arayan bu kişiliksiz tavrı ilk alkışlayan da Batılılar olacaktır. Alkış teslim alınmış, kimliksiz nesledir.

Dördüncü oğul okudu bilgin oldu

Kendi oymak ve ülkesini

Kendi görenek ve ülküsünü

Günü geçmiş bir uygarlığa yordu

Kendisi bulmuştu gerçek uygarlığı

Batı bilginleri bunu kutladı

O da silindi gitti binlercesi gibi¹¹¹

Beşinci oğul şairdir. Babanın git demesini beklemeden Batı'ya gider. Batı'nın ruhunu sezer ancak bu ruhu Doğu ile barışık hale getiremez. Doğu-Batı arasında kalmışlığın trajedisini yaşar. Batı değerlerinin özüne inemez, çöllerde kum gibi erir gider. Karakoç, bu bölümde Doğu-Batı sentezi hayali Kur'an çeşitli dönemlerin nesillerinin başarısız olduğunu

¹¹⁰ A.g.e, s.410.

¹¹¹ A.g.e, s.411.

vurgular. Umut edilen nesli sentez fikrinden uzak durmaya davet eder. Sentez Batı hilesi karşısında İslam değerlerinin erimesi anlamına gelmektedir.

Beşinci oğul bir şairdi
Babanın git demesine gerek kalmadan
Geldi ve Batı'nın ruhunu sezdi
Büyük şiirler tasarladı trajik ve ağır
Batı'nın uçarlılığına ve Doğu'nun kaderine dair
Topladı tomarlarını geri dönmek istedi
Çöllerde tekrar ede ede şiirlerini
Kum gibi eridi gitti yollarda¹¹²

Altıncı oğulun sınavı ise “içki” ile olacaktır. Batılılar tarafından içkiye alıştırılan, kaldırım taşlarını sayacak kadar akıl melekesini kaybeden altıncı oğul karanlıklar arasında kaybolur. Bu kayboluş çeşitli dönemlerde kaybolan, beklenen atılımı yapamayan nesilleri sembolize eder.

Alıştırdılar tatlı ve zehirli sulara
İçkiler içti
Kaldırım taşlarını saymaya kalktı

Yedinci oğul babasının ölümü ve kardeşlerinin Batı hileleri ile yok oluşunu bir kader gibi yaşayarak büyür. Yedinci oğul Batılı olmak istemez; ancak merakına yenik düşer ve Batı kapılarında kendisini bulur. Batılı değer yargıları ile kuşanmak modern dünyanın varmak istediği nihaî hedeftir. Karakoç, bu nihaî hedefe karşı çıkar. Her toplumun yerli ve milli benliği ile devamından yanadır. Büyük resimde ise Asr-ı Saadet İslam'ının yeryüzüne hâkimiyeti umudunu taşır.

¹¹² A.g.e, s.411.

En büyük Batı kentinin en büyük Batı meydanında

Durdu ve Tanrı'ya yakardı önce

Kendisini değiştirmesinler diye¹¹³

Yedinci oğul umut edilen neslin başlangıcıdır. Tanrıya, değişmemek için yakararak, pasif bir direniş sergiler. Pasif direnişte Doğulu olarak ölmek istediğini haykırır. Burada Doğudan anlaşılması gereken İslam Medeniyetidir. Batı'nın en büyük gücünün karşısındakini değiştirmek olduğunun bilincine varmış neslin temsilcisidir. Her şey değişse de ruhunun değişmeyeceğini söyler. Yedinci oğul diriliş neslinin öncülerinden olması bakımından kıymetlidir.

Doğulu olarak ölmek istiyorum ben

Sizin bir tek ama büyük bir gücünüz var:

Karşımdakini değiştirmek¹¹⁴

Masal şiirinde farklı dönemlerde Batı'nın farklı hilelerine kanmış nesillerin trajedisi şiirin imkânları çerçevesinde okurla buluşturulur. Altı oğul farklı hileler ile yokluğu tadar. Devleti temsil eden baba, kurtuluşu Batı kapılarında ararken kahrından ölür. Yedinci oğul pasif direniş ile dirilişi işaret eder. Böylece umut edilen neslin de uyanmasına vesile olur. Batı'nın bir kurtuluş olmadığını, ruha ve benliğe yönelmenin medeniyet algısında temel faktör olması gerektiğini kavrayan yedinci oğul ile Taha'ya varacak yolculuk başlatılır.

Sezai Karakoç'ta umut edilen nesil "Taha"nın kişiliğinde ifadesini bulur. Taha, horoz yumurtasından sökün eden neslin temsilcisidir. Diriliş Nesli'nin sembol şahsiyetidir.

¹¹³ A.g.e, s.412.

¹¹⁴ A.g.e, s.414.

Taha, İslam gençliğinin başı olan Hz. Hüseyin'in devamıdır. Hz. Hüseyin ile başlayan örnek İslam gençliği “Destan Nesli” ile devam edecektir.¹¹⁵

1967-1968 tarihli şiirleri içine alan Taha'nın kitabı, “Altıncı Sağanak” olarak okurla buluşur. Altıncı Sağanakın alt başlığı; “İnsanda İnsanın Yeşerip Solması ve Yeniden Dirilişi” olarak ifade edilir. Taha, Diriliş Nesli'nin öncüsüdür. Bu nesil suyu arayan değil, suyun aradığı nesildir.¹¹⁶

Suyu arayan adam değil
Suyun arandığı adam ol sende
Sen doğru olursan güneş sana gelecektir
Sen kuşluk olursan kuş sende ötecektir¹¹⁷

İslam toplumunun en büyük sorunu zihni esaret yaşamasıdır. Bu esaret Batılı yaşamı da birlikte getirmiştir. Taha'nın ilk görevi, İslami benliğini yeniden keşfetmesidir. Bunun için Doğu'yu da Batı'yı da bilmek elzemdir. Bu bilinç düzeyine erdikten sonra Taha kendi ayakları üzerinde durabilecektir.

Fakat bir gün gelecek
Çağırmasını bilersen gelecektir
Doğu'yu Batı'yı bilen gelecek
Kendi cebrine çeviren gelecektir¹¹⁸

Taha dört melek ve Kur'an'la dirilmeyi başaran, kendisine Peygamberi rehber edinen, gençlerin önderidir. Taha ölse de kalıntılarından yeni bir Taha doğar. Bu umudun sürekliliğini ifade etmektedir.

Bir akşam deniz nasıl yarılr da
İçinden bir ay çıkar eksiksiz

¹¹⁵ Sezai Karakoç, *Diriliş Çerçevesinde*, (5. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2000, s.23.

¹¹⁶ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan*, s.297.

¹¹⁷ A.g.e, s.289.

¹¹⁸ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan*, s.316.

Taha'nın kalıntılarının içinden
Öyle bir Taha doğuyordu derinden derine¹¹⁹

Taha, “Öncü Bir Neslin” temsilcisidir. Öncü bir neslin, diriliş neslinin yetişmesi elzemdir. Bu neslin en belirgin özellikleri; tarih bilinci ve derinliği, içinde yaşadığı toplumla barışık olma ve toplumun her katmanında varlık gösterme, çalışkanlık ve savaşçılık olmalıdır. Öncelikle diriliş eri, savaşçı olmak mecburiyetindedir. Kendi mevzisini korumakla mükelleftir. Bu savaşı verirken top, tüfek, bomba, füze kullanmayacaktır. Çünkü bu savaş bir ruh savaşdır, medeniyet savaşdır, zihniyet savaşdır. Bu savaşın ana unsuru irfanî yüceliş ve değerlerdir.¹²⁰

Diriliş Nesli'nin öncülerinden olan Taha'lar, sonsuz bir süreklilik içinde beklenen dünyanın muştucusu olacaktır. Taha'ları dünyaya getiren ise Meryem'lerdir. Temiz bir nesil için, temiz bir anne işaret edilir. Taha, üstümüzdeki tozu toprağı silken “Diriliş Nesli”nin başlangıcıdır.

2.6. Umut Edilen Siyasî Yaşam

Diriliş Partisi 26 Mart 1990 yılında Sezai Karakoç tarafından kurulur. 1997 yılında üst üste iki genel seçime katılmadığı için kapatılır. 2007 yılında “Yüce Diriliş Partisi” olarak tekrar kurulur. Partinin kısa adı DİRİ-P, amblemi ise “dolunay, güller açmış gül ağacı ve yol” dur.

Partinin kuruluş amacı “milletimizin en yüce bir varlıkla var olması, en seviyeli ve nitelikli bir hayatla birlikte geçmişinden tam haberli olarak geleceğini güven altına almış olması, bölgesinde ve tüm dünya ölçüsünde barış ve huzur içinde yaşaması için gerekli maddi ve manevi tüm atılımları bir sistem dahilinde gerçekleştirmek” şeklinde ifade edilir.¹²¹

Sezai Karakoç, 14 Mart 2015 tarihinde Yüce Diriliş Partisi'nin İstanbul Haseki'deki bürosunda yaptığı konuşmasında; niçin siyasî parti kurduğunu açıklar. Siyaseti siyaset için ve çıkar için yapmayacaklarını söyler. Siyaseti kalıcı düzeni sağlamak ve hakikate ermek için kullanacaklarını vurgular. Ayrıca siyaseti ülkenin aydınlarına yönelik yapacaklarını

¹¹⁹ A.g.e, s.357.

¹²⁰ Sezai Karakoç, *Diriliş Neslinin Amentüsü*,s.78.

¹²¹ Yüce Diriliş Partisi Konuşmaları, www.yucedirilis.org.tr

belirtir. Farklı İslamî hareketleri birleştirerek, sonrasında Diriliş'i gerçekleştirme ve günöbirlik menfaatlerden uzak durmayı hedef olarak gösterir.¹²²

Teorik düşünce ne kadar sağlam görünürse görönsün, realitenin sert ve çapraşık şartlarında doğrulamasını denemeye cesaret etmedikçe, inandırıcı ve yararlı olamaz. Pratik teoriğin mihenk taşıdır.¹²³

Sezai Karakoç, "Diriliş" düşüncesinin pratiğini Diriliş Partisi ve Yüce Diriliş Partisi isimleriyle yaşatmaya devam etmektedir. Umut edilen dünyanın kurulması için, 2007 yılından beri, parti binasına gitmekte ve konuşmalar yapmaktadır. Toplumun her alanda dirilmesinin siyasî ayağını da ihmal etmemektedir. İlerlemiş yaşına rağmen yılğnlığa düşmemesinin sırrını inanmış bir müminin umudunda aramak gerekir. Bu umut; erdemli toplum, temiz siyaset ve aldatmayan siyasetçi kelimelerinde ifadesini bulur.

Siyaset, hayattan bağımsız düşünölemez. Hayata yön verecek olan İslamiyet'i siyasetten bağımsız düşünmek olanaksızdır. Umut edilen siyasetçi, umut edilen bireyin hayatını kolaylaştırması bakımından elzemdir. Ancak bu siyaset ve siyasî figürler de Karakoç idealizminden nasibini almıştır.

Karakoç İslam ışığında bir medeniyeti tez olarak sunar. Bu tez Batıya karşı bir antitez değildir. Tez olan medeniyet fikrinin umut edilen yaşamının dinamiklerini; şiir/şair, kadın, nesil, siyaset, şehir/site ile sınırlamak mümkün değildir. Asr-ı Saadet İslam'ını yaşamda diriltme tezi, cemiyetin tüm kurumlarını ve hayat telâkisini dönüştürmeyi hedefler. Umut edilen, İslam'ın ölçüleri ile yeni bir hayat ve yeni bir düzen kurmaktır.

Toplumunu dönüştürecek olması bakımından umut edilen siyasetçi ve umut edilen şair kadar; umut edilen mektep, umut edilen öğretmen veya akademisyen, umut edilen aydın da bir o kadar önemlidir. Tüm bunlar umulan "Öz Ülke"nin çarklarının dişlileridir. Umulan hayat günün yirmi dört saatini kapsmalıdır. Büyük bir çarkın bütün dişlileri değerli ve sistemin tamamlayıcısıdır.

Umut edilen tüm unsurlar bir araya geldiğinde, Mehmet Âkif'in ifadesi ile, "Hakkın vadettiği günler" in doğması kaçınılmazdır. Hem şiirlerinde hem de fikri yazılarında ölümün çürütemediği güzelliği hedeflemektedir. Bu güzelliğe varmanın şartı ise kopyadan, taklitten uzak olmaktır. Kendi uygarlığımız dediği İslamî bakış açısına yeniden kavuşmamızı ummaktadır.

¹²² Yüce Diriliş Partisi Konuşmaları, www.yucedirilis.org.tr. 14 Mart 2015.

¹²³ Diriliş Işığı (e-dergi), www.yucedirilis.org.tr., 12 Mayıs 2015, s.2.

Kendi uygarlığımız
Yenilememiz gereken
Ve diriltmemiz
Kopyadan taklitten dönmek
Ölümden dönmek daha zor ama
Var olmanın tek şartı
Kaderin kaderle çarpışması
Kaderin kaderi erteleme
Yeniden var olmanın sırrı
Dirilmek ve diriltmek ödevi
Ölümün çürütemediği güzellik
Ben o güzelliği söylüyorum
Ben o güzelliği söylüyorum
Ölümün ötesindeki güzellik¹²⁴

Güzellik hem devam eden hayat hem de hayatın ötesi için gereklidir. Tüm dünyaya gül kokan şehirler, güle dönmüş hayatların sonsuz umudu teklif edilir. Bu teklif hep beraber kurtuluşa eren insanlığadır. Dirilmek kaderin gereğidir. Bireyin ve toplumun yapması gereken ise taklitten ve kopyadan uzak durması ve bilinçli bir hayat sürmesidir.

¹²⁴ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan*,s.678.

SONUÇ

Sezai Karakoç, Monna Rosa şiiri ile ismini duyurduğu ilk günden beri hem edebiyatımızda hem de fikir hayatımızda kendisinden çokça söz ettiren şair ve mütefekkirlerimizdendir. Sezai Karakoç hakkında pek çok tez hazırlanmış, kitap yazılmıştır. Basın-yayın organlarında Karakoç ile ilgili pek çok haber yapılmış, yapılmaya da devam etmektedir.

Karakoç pek çok kişi ve çevrede saygı uyandıran, “bir hırka bir lokma” düsturu ile yol alan, modern zamanlar dervişidir. Böyle bir dervişin düşünce dünyasının anahtarı “Diriliş” kelimesidir. Diriliş bazen umut, bazen de muştı olarak karşımıza çıkar.

Çalışmamızın temelini Karakoç’un şiirleri oluşturur. Ancak imgelerle örülü şiir dünyasının kapılarını aralamak sanıldığı kadar kolay değildir. Bazı ipuçları gerekir. Bu ipuçlarına bazen düzyazıları, bazen kendisi hakkında yayımlanmış eserler, bazen de Yüce Diriliş Partisi’nde halka açık gerçekleştirdiği konuşmalarda rastlanır.

Karakoç bir medeniyet tasarımcısıdır. Bu medeniyetin ifadesi bazen “Öz Ülke”, bazen “Diriliş Sitesi” olarak karşımıza çıkar. Bütün edebî eserler, çıkarılan dergiler, kurulan siyasî partiler bu medeniyet tasarımının yapı taşlarıdır.

1971 yılında kaleme alınan “Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine” şiirinin dördüncü bölümünde neyi umut ettiğini açıkça ifade eder. Toplumun gün batımı ile birlikte geceye yenik düşmeyeceğini, geceyi de onaran bir mimar olduğunu söyler. Çünkü umutlu olmak Müslüman’ın kaderidir.

Sakin kader deme kaderin üstünde bir kader vardır.

Ne yapsalar boş göklerden gelen bir karar vardır

Gün batsa ne olur geceyi onaran bir mimar vardır

Yanmışsam külümden yapılan bir hisar vardır¹²⁵

Karakoç, tek kişilik dünyasını, kurmayı hedeflediği gül medeniyeti ile zenginleştirir. Tüm ömrünü “diriliş” in yapı taşlarını bireyin ve toplumun hayatına hâkim kılmak için hasreder. Bu yolda öncelikle tek tek bireyi, sonrasında toplumu ve nihayetinde dünyayı salim limanlara erdirmek için çalışır. Bu, kendi içinde son derece tutarlı bir çalışmadır. Karakoç,

¹²⁵ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan*, Diriliş Yayınları, s.433.

yaşamı ile örnek teşkil ederken, sanat eserleriyle umut ettiği medeniyeti bütün yönleriyle anlatma fırsatı bulur. Ancak toplumsal yaşamın kurallarını siyaset kurumu belirler. Umut ettiği kuralları hayata geçirmenin sahaya yansımaları Diriliş Partisi/Yüce Diriliş Partisi olur. Parti faaliyetleri Karakoç düşüncesini ütopya olmaktan kurtarır ve umut edilen medeniyetin somut olarak uygulanabilirliğini gösterir.

Edebiyata ilgi duyan veya edebî araştırmayı kendisine meslek edinen pek çok insan Karakoç'un şiirini kusursuz olarak görme eğilimindedir. Kanaatimizce Karakoç'un kusursuz addedilecek pek çok şiirinin yanında fikri heyecanlarına yenik düşmüş, şiirselliği ikinci plana itilmiş şiirleri de çoktur. Bu bağlamda Karakoç önce dört başı mamur bir filozof, sonrasında güçlü bir şairdir. Düşünce adamlığı ilk çocukluk yıllarından günümüze değin bir bütünlük teşkil eder. Bu yönüyle Karakoç'un Mehmet Âkif Ersoy'a benzerliği dikkat çekicidir.

Yaşamın her anı umudu içinde barındırır. Umut insana bir bardak suyu içiren, her sabah yeniden uyandıran güçtür. İşte bu gücü en kapsamlı olarak gözler önüne seren düşünür, şair ve siyasetçi Karakoç'un sarsılmaz adımlarla devam ettirdiği yolculuğunu anlamamıza yardımcı olmak gayretiyle bu çalışma yapıldı.

KAYNAKÇA

Aydın, Hamit, *www.Haber7.com*, 26.12.2011

Avcı, Bahar, *Sezai Karakoç'un Şiirinde Anne ve Çocuk*, (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi) Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2013.

Baş, Münire Kevser, *Dirilişin Yapıtaşları* (Sezai Karakoç'un Düşünce ve Sanatında Temel Kavramlar), Lim Yayınları, Ankara, 2015.

Diriliş Işığ (e-dergi), www.yucedirilis.org.tr , 12 Mayıs 2015.

Haksal, Ali Haydar, *Sezai Karakoç (Eleğimsağmalarda Gök Anıtı)*, İz Yayıncılık, İstanbul,2015.

Kabaklı, Ahmet, *Türk Edebîyatı*, 4. Cilt, Türk Edebîyatı Vakfı Yayınları, İstanbul,2006.

Karakoç, Sezai, *Çağ ve İlham I(Metafizik Gerilim Şartı)*, (7. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2006.

.....*Çıkış Yolu (Ülkemizin Geleceği)*, (4. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2012.

..... *Diriliş Çevresinde*, (6. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2011.

.....*Diriliş Muştusu*, (6. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2012.

.....*Diriliş Neslinin Amentüsü*, (16.Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2012.

.....*Diriliş Partisi Konuşmaları*, 26 Mayıs 2007. www.yucedirilis.org.tr.

.....*Düşünceler I (Kavramlar)*, (4. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2012.

..... *Edebiyat Yazuları I*, (5. Baskı) Diriliş Yayınları, İstanbul, 2012.

.....*Edebiyat Yazuları II*, (4. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2012.

..... *Edebiyat Yazuları III(Dişimizin Zartı)*, (4. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2012.

..... *Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi I*, (3. Baskı) Diriliş Yayınları, İstanbul, 2008.

.....*Gün Doğmadan (Şiirler)*, (11. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2012.

.....*Gündönümü*, (7. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2010.

.....*İnsanlığın Dirilişi*, (8. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2011.

.....**İslâm**, (10. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2011.

.....**İslâmın Dirilişi**, (11. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2012.

.....**İslâmın Şiir Anıtlarından**, (6. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2011.

.....**Meydan Ortaya Çıktığında (Hikâyeler I)**, (6. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2012.

.....**Portreler (Hikâyeler II)**, (4. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2010.

.....**Ruhun Dirilişi**, (10. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2012.

.....**Sur (Gündelik Yazılar III)**, (5. Baskı), Diriliş Yayınları, İstanbul, 2010.

Karataş, Turan, **Doğu'nun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç**, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2013.

Sert, İsmail, "**Yıldırım Aydınlığında Bir Ağaç Olarak Şair**", Hece Dergisi, Sayı 73 (Özel Sayı 5), Ocak, 2003.

Su, Hüseyin, **Diriliş Neslinin Öyküleri**, Hece Dergisi, Sayı 73 (Özel Sayı 5), Ocak ,2003.

Yüce Diriliş Partisi Konuşmaları, www.yucedirilis.org.tr. 14 Mart 2015.

Yüce Diriliş Partisi Programı ve Tüzüğü, www.yucedirilis.org.tr.